

בית-קול

עם
הבחירה

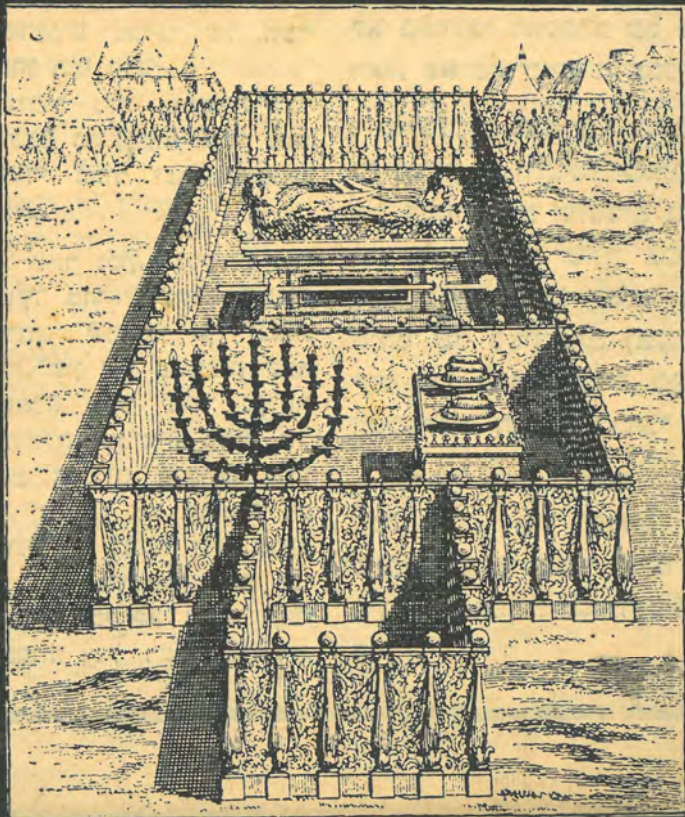

פרש
כוזרי

מוטג
קבוע
או
מוטג
מותנה

יהודים מוצאים להורג בשריפה בגורנברג בשנת 1493

עם הבחירה

כי לא אנחנו מגדירים וקובעים את יעודנו וגורלנו ושממנו אין לנו יכולים להשתמש.

הרמב"ם כותב באיגרת תימן, "התורה הזאת לא יוכל להמלט ולהנצל ממנה אפילו אחד מזרע יעקב לעולם, לא הוא ולא זרעו ולא זרע זרעו, בין ברצונו בין שלא ברצונו, וזה העיקר יסוד מיסודי התורה והדת.

למרות קביעתו זו של הרמב"ם ושל רבים אחרים מגדולי ישראל, כי גורלנו ויעודנו אינו מותנה בהתנהגותנו הרי שאין לנו להסתמך על ידיעה זו, רק מתוך שאין לנו כל אוריינטציה ברורה, איך וכיצד לנהוג. ומתוך כך אנו בורחים לעבר אמיתויות שלגבינו הן כמעט סיס- מאות בלבד.

מכאן שעלינו להפיק בסיסמאות, במידה והדבר ניתן בכלל רוח חיים, או לדעת

דוקא בימים אלו בהם מנסח חלק ניכר מן הצבור החילוני את התנכרותו הממור- שכת לעצם קיומו, ואילו החלק הארי שבציבור הדתי נאחז בגדרי הלכה, ובהם בלבד, כדי להמשיך ולקיים את שרידי קיומו המדולדל, חובה היא להביט באס- פקלריא שתחזיר לנו במעט אחד מעקר- רונות היסוד של קיומנו.

משמעותו של הרעיון כי עם ישראל, הוא עם הבחירה אינה עשויה להקלט כיום בשדרות השונות של הצבור. מש- כילים חילוניים וליברלים ירחיקו כשר- בינום דתי. שוביניסטים דתיים יראוהו כאסמכתא ובסיס עקרוני להצדקת שאי- פותיהם הלאומניות, פקחים שבחילוניים יצביעו על האירוניה המתלווה לשמושיו היומיומי של המושג, ואילו הנותר ית- רגם זאת לתוך סיטואציה הסטורית ופר- ליטית הכרוכה בהווה של שנתיים ומ- חצה האחרונות.

אלו ואלו טועים.

טעות יסודית היא החזרה מכל היתרון שלנו, החידלון מההכרה של "אתה בחרתנו", לא רק משונים אנחנו מכל העמים, משונים ונבדלים בחיים הסתוריים מעוונים, שאין דוגמתם בכל עם ולשון, לא גם מעולים וגדולים מכל עם. אם נדע את גדולתנו אז יודעים אנו את עצמנו ואם נשכח את גודלנו אנו שוכחים את עצמנו ועם שישכח את עצמו בודאי הוא קטן ושפל.

מאורות התורה עמוד 76 של הרב יצחק אברהם הכהן קוק זצ"ל.

למה כווננו הרעיונות מלכתחילה כדי שנבין שכל פרשנות התלויה בזמן בלבד פסולה.

בת קול יגביר קולו

החל מן הגליון הבא יהווה בת-קול עתון משותף לסטודנטים של בר- אילן, ולארגון הסטודנטים הדתי ה- עולמי, מתוך הכרה כי קולם של סטודנטים יהודיים דתיים לא נשמע, לא באמצעי ההסברה של מדינת יש- ראל, לא במרכזים הרעשיניים בחו"ל.

סטודנטים דתיים ערים לעובדה כי ארגון ה"וודג'ס" כארגון העולמי של הסטודנטים היהודים בעולם, מת- ימר להיות מה שאין בכוחו להיות. לכן ינסה העתון לבטא את עמדת- תיהם של סטודנטים ואקדמאים דת- יים, כדי להוות תריס בפני נחשולי השמאלנות הגואים ברחבי הקמפוסים.

בת-קול יופץ במספר קמפוסים בר- חבי תבל, תוך הקמת רשת של כתבים ואנשי צבור שיצרו קשר חי בין התפוצות לסטודנטים יהודיים בארץ.

"הכל על ראבדין ולא מצטנעין" עורך נכבד, תיתי לו לחבר חיים, על מכתבו כי נושא הצניעות באוניברסיטה "בר אילן" מתאריך י"א בשבט תש"ל. איני רוצה להיות פסימית עד כדי כך, לחשוב כי אין עוד סטודנטים-יות הכואבים את כאבי בראותם את ההופעה הבלתי צנועה של הסטודנטיות המהלכות בגאות, על פני הקמפוס. מדי פעם שומעים אנו על פעולות חדשות של חברי הסתדרות הסטודנטים והשגיהם החדשים. מדוע לא נשמע קולם בענין זה? האם באמת חושבים אף הם, מיצגי הסטודנטים הדתיים כי כה קל ערכה של בעיה זו שאין טעם לבזבז עליה את הזמן.

תמהה אני לקול ענות חלושה הנשמע מצד כל הגורמים אשר בידיהם לעשות למען שפור המצב.

אוניברסיטה דתית הכוללת בין סעיפי מצעה, הוראות בקשר להופעתו של הסטודנט הדתי מתוכה, מן הראוי ש- תכלול אף הוראות בקשר להופעתו של סטודנטיות שמשום מה אינן מקימות אלא את שמוטל עליהן בכוח.

שופטים פסולים

עורך נכבד! ככל יהודי בישראל לא השאיר גם אותי פסה"ד של ביה"מ העליון בענין שליט אדיש.

השאלה המעיקה עלי היא האם לא ראו שופטי הרוב את אשר יכול לחולל פס"ד "טכני" זה בארץ ובתפוצות, האם לא ראו השופטים לנגד עיניהם את הפלוג העומד על הסף בעקבות פסקה טכנית שכזו?

איזה חכם הרואה את הנולד? ומה אם יחליטו מחר ערביי א"י לרשום את ילדיהם כיהודים, האם גם אז יהיה זה פס"ד "טכ- ני"?

אין זה פסק טכני, אלא פסק אידאולוגי עמוק הנוגע לשרשי העם היהודי. משום כך בעקבות משפט זה והדומים לו אני רואה כמה שופטים כפסולים מלשבת על כס המשפט בגלל דעותיהם הקיצוניות בעניני דת.

וזכות "יהודי" על-פי ההלכה הגיעו השופטים לשפוט במדינת ישראל. איני יודע היכן היינו היום אילו נתקבלה החל- טתם של שופטי הרוב בענין שליט לפני אלפיים שנה.

אני טוען כי שופטים מהסוג של חיים כהן וד"ר יואל זוסמן מלכתחילה אסור היה להם לשבת — על כס המשפט בשאלה אי- דיאלוגית זו. משפט חייב להיות משפט צדק וצדק יכול להיעשות רק אם השופ- טים הינם אובייקטיבים בנושא הנדון.

דעותיהם האישיות והאידאולוגיות של השופטים הם שהביאו לפסק כזה ולא ה- אובייקטיביות לנושא.

נמים ארזי

עורך נכבד, תיתי לו לחבר חיים, על מכתבו כי נושא הצניעות באוניברסיטה "בר אילן" מתאריך י"א בשבט תש"ל.

איני רוצה להיות פסימית עד כדי כך, לחשוב כי אין עוד סטודנטים-יות הכואבים את כאבי בראותם את ההופעה הבלתי צנועה של הסטודנטיות המהלכות בגאות, על פני הקמפוס. מדי פעם שומעים אנו על פעולות חדשות של חברי הסתדרות הסטודנטים והשגיהם החדשים. מדוע לא נשמע קולם בענין זה?

האם באמת חושבים אף הם, מיצגי הסטודנטים הדתיים כי כה קל ערכה של בעיה זו שאין טעם לבזבז עליה את הזמן. תמהה אני לקול ענות חלושה הנשמע מצד כל הגורמים אשר בידיהם לעשות למען שפור המצב.

אוניברסיטה דתית הכוללת בין סעיפי מצעה, הוראות בקשר להופעתו של הסטודנט הדתי מתוכה, מן הראוי ש- תכלול אף הוראות בקשר להופעתו של סטודנטיות שמשום מה אינן מקימות אלא את שמוטל עליהן בכוח.

פשע תברואתי

א. ג. ברצוני לעורר את תשומת לבם של הנציגים המוסמכים בהסת' הסטודנטים והנני פונה דרך עתונתנו כי פשוט איני יודע אל מי לפנות.

הערתו מתיתוסות למתרחש בחדר האוכל — המנוה בלע"ו.

א. כולנו עדים לעובדה כי בעלי ה- מסעדה החליפו את כפיות הקפה לכפיות "לשימוש חד-פעמי", בגלל הטענות ש- חושמעו ביחס לנקיון של כפיות הא- לומיניום. אך, לצערי עלי להסב את תשומת לב האחראים, כי הסטודנט גאלץ לבחוש בכוסו באותה כפית מס' פעמים (ולא פעם אחת) עד שהיא נשברת וזהו פשע תברואתי! (ג.ב. — אנו עדים ל- תופעה של שבירה במזיד כדי להמנע משמוש נוסף בכפית).

ב. שמחנו לראות כי חדר האוכל הור- חב והונהגו 2 תורים לחלוקה בצהרים.

אך, לצערנו, עלינו לעמוד בתור, יותר זמן מאשר בעבר. פשוט, בכל דוכן חלוקה עומד אדם אחד ולעתים שנים ואין הם עומדים בלחץ. יש לי הרגשה כי לא הגדילו כמעט את מס' העובדים, אלא פשוט חלקום ל-2 דוכני חלוקה

ב"ה י"ט אדר א' תש"ל. 25.2.70

בת-קול עתון הסטודנטים

אוניברסיטה בר-אילן

עורך ראשי: הלל זים

מנהל העתון: ברוך שגיב

מערכת: חנה אדלר, יוסף בן-מאיר, שילה לויטס. אברהם שמו, צבי שטיין.

בת-קול ברוסית, עורכת: ריטה ולדגין

בת-קול באנגלית עורך: ניל וילקוף סגן עורך: אלי וייץ

המחיר 50 אג' צלמים: אלחנן אופנהיים חיים שטיינברגר

כתובת המערכת: אוניברסיטה בר-אילן, אגודת הסטודנטים,

טלפון 752658. המ"ל: אגודת הסטודנטים.

פודר במסדרת ביטל — נדפס בדפוס דינאלי, תל-אביב, טלפון 38443

עם פתיחת השער לעולם הרחב, תרתי מש-
מע, הוא ניצב חשוף. ההכשרה המוקדמת
אותה רכש איננה מספקת לו רבדים יהודיים
עמוקים מספיק שיוכלו לעמוד מול הס-
תערות זו של ה"שפע" בו הוא נתקל לרא-
שונה בחייו.

והתוצאה?

תפנית חדה, או לכוון של הסתגרות, קנ-
אית דתית או לפריקת עול. עד כדי הרמת
נס הדגל במרידות הסטודנטים.

זהו אולי גם אחד ההסברים לשתופות
המחרידה בין סטודנטים יהודיים לבין אנ-
שי אל-פתח באוניברסיטאות השונות. הרג-
שת התסכול יוצרת גם יצירות מעוותות
כאלה בעולם היהודי.

תפקיד הקהילה

מה תפקידה של הקהילה היהו-
דית בכל אלה?

מהמליצות המקובלות יודעים כולנו
שלקהילה היהודית היה תמיד תפקיד מ-
כריע בשמור ייחודו של היהודי. באופן
רשמי מעמידה הקהילה פנים כאילו היא
ממשיכה בתפקידה ההסטורי.

הקהילות באירופה מבוססות על ועד
הקהילה המורכב מאישים חשובים ובעלי
נכסים רבים, מרב הקהילה המשמש כאוט-
ריטה דתית-רשמית ומהחזן (!) כמרכז ל-
קהילה משמש בית הכנסת: ריק בד"כ,
אולם מהודר. המבנה הפורמלי הוא כמעט
מושלם, אולם הקשר היחידי של הקהילה
עם חבריה הוא בשבת לאחר התפילה כאשר
עולה הגבאי הראשי והצילינדר על ראשו
להודיע על זמני כניסת ויציאת השבת ועל
מאורעות מיוחדים בחיי הקהילה.

התאמתו של הרב לתפקיד נקבעת בד"כ
לא עפ"י הכשרתו הרבנית, אלא ע"פ מידת
הרטוריקה שלו והופעתו הנאה. במאמר
מוסגר, לא היה מזיק לנו, הישראלים לל-
מוד משהוא מן התודעה האסטיטית של
חלק מן הקהילות היהודיות בחו"ל, אולם
במרבית המקרים אסטרטגיה זו באה לחפות

"מרד הסטודנטים באירופה לא השאיר רושם משמעותי על חלק
ניכר מן הסטודנטים היהודים שעדיין שומרים על זיקה כלשהי
למסורת. הסטודנט הדתי, בניגוד לאחרים, איננו נוטה לפרוץ את
המסגרות הקיימות. הוא מתייחס בחשדנות לרוחות החדשות
המנשבות בעולם הסטודנטיאלי מחשש שבסופו של דבר עלולים
היהודים עצמם לפול קרבן לזרם, המהפכני העובר עתה בעולם
הסטודנטים", זהו סיכום ביניים של מר נחמן קידר, יו"ר הארגון
העולמי של הסטודנטים היהודיים הדתיים; סיכום מסע של חודש
ימים אל הקהילה הסטודנטיאלית האירופית. הארגון העולמי צועד
בימים אלה את צעדיו הראשונים. הוא הוקם בוועידה העולמית
הראשונה אשר התקיימה בשלהי קיץ תשכ"ט ב"בר-אילן" בהשתת-
פות כ-150 צירים מכל רחבי העולם.

"היצר המהפכני של הסטודנט הדתי
נעצר בהססנות ע"י הדחיפה השמרנית ה-
ראשונית. זהו אולי הכוח המשמר אותם

FIRST WORLD CONFERENCE
JEWISH RELIGIOUS STUDENTS

ועידה עולמית ראשונה
סטודנטים יהודיים דתיים

זה נשמע קצת ממוסד, לא כן?

יהודית נוכח המציאות המיוחדת שבפניה
עומד היהודי יום יום, מציאות שהסטודנ-

מפני הרפתקאות סרק, שאינם אלא נסיו-
נות נפל, אך זהו גם ההסבר לחולשה המו-
נעת בעצם מלפועל נגד התופעות השליליות
של הממסד הקיים בקהילות היהודיות".
הפסקה קטנה: לשם מה צורך באר-
גון שהיקמתו, האם המסגרת של
הווג'ס W.J.S. (הארגון העולמי של
סטודנטים יהודיים) איננה מספקת?

הווג'ס מושפע ולא משפיע

קידר: אתחיל דוקא בתאור פגישתי הרא-
שונה במשרדי הווג'ס בלונדון. אתה יורד
למרתף המכיל 5-6 חדרים שכל קירותיו
מלאים בכרזות ה"צוה" בנושאים מגושי-
אים שונים שענינו בעולם היהודי, כש-
המדפים מלאים בחומר הסברה. עיקר פעו-
לותו של הווג'ס בשנה האחרונה למשל
הם בפרסומים, הפגנות, בעצרות עם, ד-
היינו: בעיקר בפעולות ראויה הסברתיות
(להוציא סמינר פה ושם). כששאלתי על
הקשר עם הסטודנטים היהודים הבודדים
בקמפוסים גענית כי עיקר הפעולות של
הארגון מופנות חוצה ולא פנימה.

זה ההבדל הגדול שבין הווג'ס לבין ה-
ארגון שהקמנו. אנו נחפש את הסטודנטים
עצמם. פעילותו של הווג'ס באה למלא חלל
ריק במערכת ההסברה הישראלית בחו"ל,
ובעיקר בשל העובדה שהקמפוסים מופקרים
לתעמולה הערבית המצליחה לצייר תמונה
רומנטית של המאבק הערבי נגד ישראל.
לפעילות זו נצטרף גם אנחנו, אבל גשמו-
ר את עיקר כוחנו לחזית הפנימית ונתרכז
בהדוק הקשר שבין הסטודנטים והאקדמאים
היהודים לישראל. אי-אפשר להתעלם גם
מכך שהווג'ס רוחש אהדה לזרמים הש-
מאלניים הסוחפים אל השלילה והוא יותר
מושפע מאשר משפיע. אנחנו צריכים ליצור
את האיוון, טוב שישמעו גם קולות אחרים

נחמן קידר יורד הארגון העולמי של הסטודנטים הדתיים:

הווג'ס יותר מושפע מאשר משפיע: אנחנו ניצור את האיזון...

חיוני לגביו לשם יצירת כח מניע להת-
מודדות פנימית וחיצונית.

(ג) קיום מפגשים מצומצמים ורחבים בין
אנשי חו"ל בינם לבין עצמם וכן בין הס-
טודנטים בחו"ל וסטודנטים ישראליים.

(ד) העלאתם של סטודנטים דתיים ארצה
וכשלב ביניים הקמתה של מכינת השתל-
מות בחו"ל והמשכה בישראל שתאפשר
יצירת עמות מוקדם בין המדינה והאפש-
רויות הצפויות לצעיר בישראל לבין
הצעירים.

למעשה יש כאן רק פתוח של רעיון אשר
הבשיל עוד בוועידה הראשונה של הארגון.
ההחלטה המרכזית שהתקבלה בתשואות
ע"י הצירים קראה לכל סטודנט דתי לע-
שות לפחות שנת למידים באחת האוניבר-
סיטאות בישראל.

(ה) יצירת אליטה רוחנית בין הצעירים
(סוף בעמוד 15)

על ריקנות ושממון ואינה מצליחה אפילו
למשוך את הצבור. אם נקח לדוגמא את
הקונסיסטואר (הקהילה היהודית האורתו-
דוקסית בצרפת) הצעירים היחידים המת-
ענינים בנעשה בה, הם הפקידים בני הדור
הצעיר המתפרנסים מעבודתם במוסד זה.
נכון אמנם, שביהכ"נ הוא המוקד הפור-
מלי המרכז סביבו את כל הציבור היהודי,
אולם אין בכחו לתת את התשובה הרוחנית
והמעשית לצעיר היהודי המתלבט.

יש הכרח בקיום מסגרת קהילתית אולם
היא חייבת להתאים עצמה לבעיות היום-
יומיות העומדות בפני הצעיר, שכן לגביו
הבעיה היא לא מה לעשות בביהכ"נ אלא
קודם כל כיצד להביאו אל פתחו.

אליטה רוחנית ועתון עולמי

כלום אתה מתיימר לתת תשובה
לבעיות נוקבות כאלה שארגונים

**"נבחרותו" של עמנו אינה בסגולות
פיזיות של עוצמה כי אם הוא מתקבל
כגזר דין? * טענת הגיוענות היא
עלילה מכוונת שהבורות במקורות
היהדות היא הגורם הראשי להעלאתה**

היהדות היא דת לאום ללא חסד

מן המסורת הארוכה ולהטיל עלינו אנגר-
כיה של מבחן סובייקטיבי, של כל
הרצאה להיות יהודי — בא ונוטל, וכל
הרצאה לצאת — יוצא, בכל עת ובכל
שעה?

ג. מבחני ההלכה — דוגמתיים.

כך טען אחד משופטי-הרוב. סתם ולא
פירש. במה מבחן זה דוגמתי יותר משהיה
היפוכו, למשל? אילו היתה קובעת הה-
לכה כי הילד הולך אחר אביו דווקא,
או שהגיוור היה נעשה בדרך שונה מן
הדרך הקיימת — האם זה היה פחות
דוגמתי? וכלום הולם המושג "דוגמה"
את הכללים שלפנינו, שאינם אלא כללים
משפטיים רגילים, שכמותם מצויים בכל
שיטת משפט, בכל מערכת נורמטיבית
— דתית, מוסרית, או משפטית? וכי
נאמר בכללים אלו, שכל מי שגולד לאם
יהודית, או כל מי שהתגייר, הוא באופן
אוטומטי יהודי מאמין? לא מיניה ולא
מקצתיה. כמו כן תמוהה הפסקנות שבק-
ביעת שופט ביהמ"ש העליון כי ה-

תקופה זו אינה חשוכה כלל וכלל בתור-
לדותינו, כי אם, להיפך, הינה תקופת-
זוהר ביצירה היהודית, בתחום הספרות
כמו בתחום ההלכה, ויצירת-הפאר של
יהדות-ספרד בתקופה זו תוכיח. שנית
— בכך שההלכה התולה יהדות הילד
באמו אינה פרי "ימי הביניים" דווקא,
כי אם מצוייה היא כבר במשנה, במ-
סכת קידושין ג', א"ב: "וכל מי שאין
לה לא עליו ולא על אחרים קידושין,
הולך כמותה, ואיזה זה? זה וולד שפחה
ונזכרית" או, בלשוננו של רבי שמעון
בר יוחאי, כפי שמביא בשמו רבי יוחנן:
"**בנך הבא מישראלית קרוי בנך,**
ואין בנך הבא מן הגויה קרוי
בנך, אלא בנה." וצריך להיות ידוע
למשמיצים השונים כי תקופתו של רבי
שמעון בן יוחאי איננה "ימי הביניים",
לפי כל הגדרה של תקופה זו בהיסטוריה
הכללית והיהודית. ושלישית — כלום הופך
דבר להיות "חשוד" באשר קוראים לו
בשם זה? מהי החשיכה שבהצמדת כש-
רותו של ילד לאמו, או בדיני גיור?
ומהי מידת הרצינות לכנות בשם "נאור"
דווקא אותם המבקשים במחיר להתפרק

ומשאר הנשים הנכריות בארץ כדי
להפכן ליהודיות, הוא אקט מכוונת,
כפוף, הפוגע בחופש המצפון ובחופש
הדת, שהובטחו במגילת העצמאות שלנו
במגילת זכויות האדם;

(ז) כי אם יתקבל התיקון המוצע לחוק
השבות, שישליט את מבחן ההלכה על
הגדרת "יהודי", יביא הדבר לפילוג בעם
ולפגיעה בעלייה, ובמיוחד בעליית יהודים
מבריה"מ.

טעון זה זכה להבלטה ולפיתוח נרחב
מעל דפי העתונות ומעל במות ציבוריות,
ותכלית מאמרו זה היא להשיב בקצרה
ובתמציתיות לטענות אלו, עד כמה
שאפשר לפי סדר הצגתן:

א. גזענות

טענה זו, שהועלתה בפירוש ע"י מר
שליט במהלך הדיון בביהמ"ש העליון,
ושלא זכתה, למרבה הצער, לגינוי הראוי
לה מפי שופטי-הרוב בפסק האמור, הינה
בדוטה אוילית ומרושעת. באשר כידוע
לכל ברי-בירב, המבחן ה"גזעני", שהיה
מקובל, למשל, על הדוקטרינה הנאצית
בגרמניה של היטלר, שלל מכל וכל
מבני הגזעים ה"נחותים", ובתוכם הי-
הודים, את הזכות ואת הסיכוי להיקלט
בחברה ה"ארית" המיוחסת. ועצם הה-
שקפה הגזענית הטמאה נבעה מחלוקת
המין האנושי ל"גזעים עליונים" ול-
"גזעים נחותים", כשהאחרונים נדונו
להיות נחותים, ללא תקנה, ללא כל יכולת
להסתגל אל שורות ה"גזע העליון". תוצר
אותה של השקפה חולנית זו ידועות
לכל, ובמיוחד לקרבנותיה הידועים ביותר
— היהודים. האמנם ניתן לומר זאת
על היהדות, המוכנה, עקרונית, לקבל אל
תוכה בני כל הדתות והאומות, ללא הב-
דל צבע, גזע, דת ומין, ובלבד שימלאו
אחר תנאי ההתקבלות הקבועים בה, הלא
הם תנאי הגיור? וכלום לא ידוע לטועני
טענות-ההבל הללו כי "נבחרותו" של עמ-
נו אינה בסגולות פיזיות של עוצמה כי
אם הוא מתקבל כגזר דין? ובמה היה זה
פחות "גזעני" אילו נבחר הקריטריון
של האב, ולא של האם? והרי ידוע
כי לקביעה זו הסברים הגיוניים מוח-
צים:

ראשית — בכך שהאימהות, בהבדל
האבהות, ניתנת לידוא ולהוכחה בקלות
רבה יותר; ותוכיח העובדה שעדים אנו
למשפטי-אבהות לרוב, אך לא נתקלנו
במשפטי-אימהות (למעט משפט שלמה
המפורסם, ושנסיבותיו ידועות לכל);
ושנית — בהנחה, המתאמת מדי פעם
מחדש, ללא הבדל תקופה ומשטר, כי
לאם חלק מכריע בעיצוב דמות ילדיה
ובהקניית יסודות חינוכם, מטעמים המור-
בנים מאליהם של קירבת-היתר של האם
לילדים משל האב, ומהשפעתה הרבה
עליהם.

אין אנו מגזימים על כן כשאנו מביעים
דעתנו כי טענת הגזענות היא עלילה
מכוונת, שהבורות במקורות היהדות היא
הגורם הראשי לאפשרות העלאתה.

ב. המבחן ההילכתי — מבחן "חשוד", מימי הביניים.

טענה זו זכתה להיות מועלית ע"י
מדינאים ואנשי-דת, ובתוכם דוד בן
גוריון. אחד משופטי הרוב אף זיכנו בכך
שקבע כי מבחני ההלכה ליהדותו של
אדם אינם יאים לציבור "נאור". האמנם?
כמה בורות בטעון אומלל זה. ראשית
— בכך שהוא מבקש להבהילנו בתואר
"ימי הביניים" המוצמד להלכה, בעוד ההי-
סטוריה היהודית יודעת לספר לנו כי

פסק-דינו של בית-המשפט הע-
ליון בפרשת שליט, הטיל את
הציבוריות הישראלית אל תוך
אחד הויכוחים הנסערים ביותר
שידעה מעודה — הויכוח מסביב
לשאלה: מיהו יהודי?

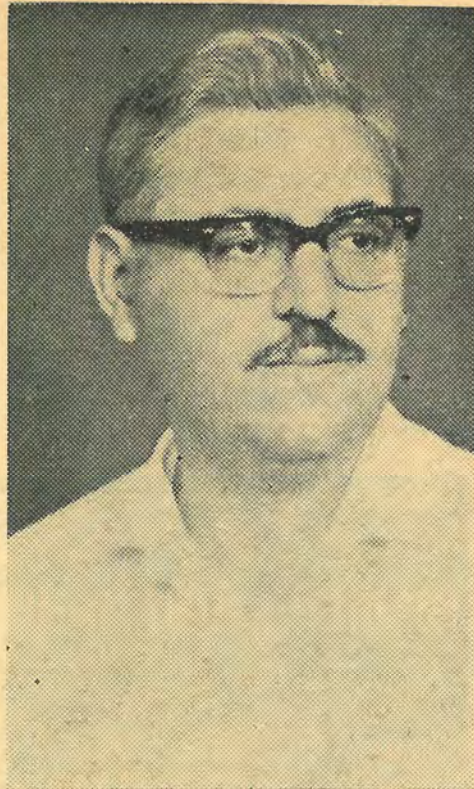
אמנם קבעו שופטי הרוב (הפ-
סק נתקבל ברוב של 5 נגד 4)
כי אין הם פוסקים בשאלה "מי-
הו יהודי", שהיא שאלה הנראית
להם אידאולוגית יותר מאשר
משפטית, וכי הכרעתם, לפיה
נצטווה שר הפנים לרשום את
ילדי שליט כ"יהודים", בפרוט
"לאום", היא הכרעה במישור
המינהלי, ולצרכי רישום בלבד.
אך, כל מי שקרא את הפסק
בעיון אינו יכול שלא להודות
כי למעשה יצרו שופטי-הרוב ב-
פסק זה מבחן חדש להגדרת
יהודי, והוא: הצהרתו בתום-לב
של אדם שהוא יהודי. דהיינו,
במקום המבחן ההילכתי-המסו-
רתי, האובייקטיבי במהותו, לפיו
יהודי הוא מי שנולד לאם יהו-
דית (ולא המיר דתו) או מי
שהתגייר כדן — עיצבו שופטי-
הרוב מבחן סובייקטיבי, המע-
מיד במרכז את ההצהרה של
הנוגע-בדבר.

משמעותו של הפסק היא אכי-
חיקה-לכת, ומבטלת, לפחות בעקיפין, את
ההגדרה ההילכתית, ומכאן הסערה הצי-
בורית. הגדולה שבאה בעקבות הפסק
והולידה את הצעת-החוק, הנמצאת במ-
חצית דרכה אל החוק, לפיה יאומץ
במפורש, בחוק הישראלי, המבחן ההיס-
טורי של ההלכה. לצורך הגדרת "יהודי",
התבוננות מעמיקה בפסק, ובשאלות הא-
מיתיות המתעוררות בו, מצדיקה את
קביעתו של השופט זילברג, בפסק-
המיעוט שלו, כי מעולם לא הועמדה
בפני בית-המשפט העליון לישראל שאלה
כה חמורה וכה גורלית כמו השאלה
הזאת. שכן הבעיה האמיתית, הממשית,
המתעוררת כאן היא בעיית זהותנו כי-
הודים כיום. לאמור, כלום ישנו איזה
גרעין מתמיד, נצחי, במהות היהודית,
כפי שגורסת ההלכה, או שמא זוהי
מהות דינמית-משתנה עד כדי איבוד
כל יסוד מתמיד בה, כפי שגורסת
הכנעניות בישראל, המתביישת באיכות
ובמהות היסטוריות של היהדות, וטוענת
ל"יהודי חדש" כביכול, ול"יהדות חדשה"
כביכול, שגולדו עם לידת המדינה, בשנת
תש"ח — 1948. במהלך הדברים שהוש-
מעו בזכות עתירתו של שליט ע"י
חלק משופטי-הרוב, וע"י מדינאים, אנשי-
רוח ואילי-ציבור שונים, אגב דיון בנושא
"מיהו יהודי", הובאו כמה טענות קשות
כנגד המבחנים ההילכתיים, ובין השאר:
(א) שהמבחן ההילכתי, התולה את יהו-
דותו של אדם ביהדותה של אמו דווקא,
הוא גזעני;

(ב) שמבחן זה הוא "ימי הביניים",
ולכן חשוד הוא, רחמנא ליצלן, בעוד
אנו מתפארים בהיותנו ציבור נאור ומ-
דינה נאורה;

(ג) כי מבחן זה הוא דוגמתי, ו-
"דוגמתיים" זר לרוח היהדות;
(ד) כי קיימת לאומיות יהודית המנו-
תקת לחלוטין מן הדת היהודית, וכי
הזהות דת-לאום, לגבי יהודי נאור, היא
מלאכותית ומזוייפת;

(ה) כי קיים איש "אל פתח" — קאמל
נימרי — שהוא יהודי עפ"י ההלכה,
משום שאמו היתה יהודית, וכי ראייתו
כיהודי, תוך שלילת ה"תואר" יהודי
מילדי רס"ן שליט, היא עוול משווע;
(ו) כי גיור, שנדרש מן הגברת שליט

„דוגמטיות זו לרוח היהדות“, מנין לו זאת? האם גם זה ענין להכרעה שיפוטי? והרי כה רבים הם דווקא הסבורים כי לא זו בלבד שאין הדוגמטיות זו ליהדות, אלא שהוא דווקא ממאפייניה העיקריים, וכי ענין זה הולם דיון משפטי והכרעה משפטית?

ד. יש להפריד בין דת יהודית לבין לאום יהודי.

למעשה, זהו הלזן שבכל הטיעון האנטי-הילכתי. אליבא דשליט ודחסידי, אין זה נאה כביכול לישראל של המחצית השנייה של המאה העשרים לזהות דת ולאום, ולכפותם על אזרחיה ושביה. יכול אדם להיות בן-בלידת, או בן דת לא-יהודית, ועם זאת להיות יהודי בלאומיותו; לפי ה„לאום“ שלו.

הטעות העיקרית שבטיעון זה היא, לדעתנו, בזיהוי המושג „לאום“, בעל המשמעות העברית הספציפית, שתוכנה הוא אותה יהדות בעלת זהות ורציפות היסטורית כפי שהיא מוכרת לנו עד היום, עם מושג ה„לאומיות“ במובנה החילוני-המדיני, הלא-יהודי, שהתפתחותו העיקרית באירופה היא מן המאה ה-19 ואילך, ושתוכנה שונה לחלוטין. המובן החילוני של „הלאומיות“ החילוני מתבטא בכמה מרכיבים עיקריים: טריטוריה, אוכלוסיה, לשון ותרבות המשותפת למספר בני-אדם. לאומיות זו מתבטאת אצלנו ב„אזרחות“ הישראלית לה שורשים תפים בשה, שיוון פורמלי-משפטי ושיוון מהותי, כל אזרחי ישראל: יהודים, מוסלמים, נוצרים, דרוזים ומיעוטים אחרים. ואכן, זכויות-אזרח וחובות-אזרח חלות אצלנו בשה על יהודים ולא-יהודים, וברוב כללם נשים נכריות שהתאזרחו כדין. אך, ה„לאום“ היהודי המופיע כפריט בתעודת-הזהות בא להבדיל מ„לאום“ אחר, כמו הערבי, למשל, מטעמי-כחון ומטעמים אחרים. יחודה של ה„לאומיות“ היהודית במובן זה הוא בכך שהיא צד שני של מטבע הדת. דת-לאום ולאום-דת הם זהות בלתי-מפרידה. באשר, לידתו של עמנו כ„עם“ במובן המקראי-ההיסטורי, הזדהותה בזמן ובמקום — עם לידתו כנושא הדת היהודית. וזאת — כפי שמתברר מן הגדול במעמדים להם זכה עמנו מעמד מעמד הריסני. נאמר בתורה על מעמד זה: „היום הזה נהיית לעם לה' אלוהיך“. מתן-התורה עיצב את דמותנו כעם וכדת, בעת ובעונה אחת. ולכן כיוון, ללא ספק, רבינו סעדיה גאון כשקבע בלשון פסקית: „אין אומתנו אומה אלא בתורתה“. לאמור: מה שעושה „את האומה היהודית לאומה, הוא תורתה (התורה שבכתב והתורה שבע"פ). טול, כביכול חלילה, את תורתה, ולא נותרה עוד אומה יהודית הראויה לשם זה: אם לגבי הכלל כך, לגבי הפרט על אחת כמה וכמה. טול מ„יהודי“ את זהותו העצמית, את יחודה, את המינימום שהטילה עליו תורתה, ולא נותר עוד „יהודי“ הראוי לשם זה.

מן הקביעות הללו מתחייבות כמה מסקנות: ראשית — שהתופעה הראשונה של יהודי „על פי לאומו“, שהוא בן דת אחרת „על פי דתו“, היא בלתי-אפשרית ובלתי-מציאותית. ואכן, חשו בכך שופטי-ההרוב של בית-המשפט העליון לישראל, כאשר סירבו בשעתו להיעתר לבקשתו של „האח דניאל“ (רופא-איון) לצוות על ריי-שמו כבן ה„לאום היהודי“, משום שהוא

היה נוצרי בשעת הבקשה (הוא התנצר קודם לכן, באירופה, לפני בואו לישראל), ושימש ככהונה כנסייתית בארץ באותה שעה. ארבעה מתוך חמשת שופטי ההרכב במשפט רופא-איון (שופט המיעוט היה השופט חיים כהן) קבעו, כל אחד על פי דרכו, כי התופעה של נוצרי שהוא יהודי היא בלתי-הגיונית ובלתי-נסבלת. ואף על פי שהבקשה הוגשה

כלם כאחד לבני הדת של „בני-בלידת“, שעיקרה שלילת הדתות הקיימות, בצורה עיקשת, מודעת ושיטתית, שלה עקרונות וכללים משלה.

ושלישית — כי הקביעה ש„יהדות“ היא ענין סובייקטיבי, אותה ביטא בצורה השיטתית ביותר השופט חיים כהן, חייבת אף היא, להבטחת שלמותה, בעקבות, שתזוהה אף היא לאום ודת, לחיוב או לשלילה. ואילו הפיצול הבלתי-גמנע הנובע ממנה, שיהודי לצורך X ולא יהודי לצורך Y, מנוגד לעצם עקרון הוודאות המשפטית והיציבות המשפטית, שהם עקרונות-יסוד בכל שיטת משפט, ולא לצרכים סטטיסטיים-רישומיים-מיני-הליים בלבד.

יצוין כאן כי כבר הד"ר בנימין זאב הרצל, אבי הציונות המדינית, שלא היה כידוע יהודי דתי-מסורתי במובן המקובל של המלה, חש באופן אינטואיטיבי בזהות החד-משמעית של דת ולאום, לגבי יהודים, כאשר שלל, לבקשת עוזרו ד"ר בודני-היימר, את זכותו של יהודי מומר (שהתנצר) לקבל פנקס-חבר של ההסתדרות הציונית. לשון אחרת. הרצל גרס כי לא יתכן שיהודי שפרש מן היהדות ועבר לנצרות, ישא פנקס-חבר של התנועה הציונית, שבעיניו נראה כפנקס של יהודים בלבד, ולא של כאלה שהמירו דתם אף כי לא את חיתתם לציון ולמטרת הציונות. הוא הודיע לד"ר בודני-היימר כי ישמח לקבל את עזרתו של האיש (המומר) לתנועה הציונית, בכל דרך שהיא, אך לא יוכל להעניק לו פנקס-חבר, שהוא פנקס השתייכות לעם היהודי.

תשובה דומה השיב משה שרת ז"ל

„טענת הגזענות היא עלילה מכוערת“

כשנשאל — בענין חלוקת הסרטיפיקטים למועמדים לעליה מחו"ל לישראל, כיצד מבחינים לצורך זה בין „יהודי“ לבין „לא-יהודי“.

בחושם המדיני הבריא הבינו שני מניינים ציוניים חשובים אלה, כי אפילו לצורך שיקולים מדיניים-לאומיים „חילון“ ניים, לא יובא בחשבון ה„יהודי המומר“. על אחת כמה וכמה כשמדובר בחברות של הדת היהודית, או של היהדות, שאין לאשר את התואר „יהודי“ למי שבעצם מעשיו — ע"י המרת דתו לדת פלונית או ל„בן בלי דת“ — הוציא עצמו מכלל ישראל.

ה. „קמאל נימרי“ — לעומת ילדי-שליט (וילדי נכריות בכ-ל).

השופט ברנזון הציג שאלה זו בפסק-דינו, ומאז לא פסקו מלצטטו לצורך הוכחת האבסורד כביכול, בצורת: איש „אלי-פתח“ הוא יהודי משום שגולד לאם

יהודית, ואילו ילדי שליט אינם יהודים, משום שאמם אינה יהודית? אין אנו שותפים לשאלה ולא לתמיהה כביכול שהיא מעוררת, זהו במפורש, ובכל הכבוד, ערבוב מין בשאינו מינו. היהדות איננה פרס לטובים, כשם ששלי-לתה מאדם איננה עונש המוטל עליו, כביכול. היהדות, כמו האיסלם וכמו הנ-צרות, היא תאור עובדת-משפט של מצבו של אדם. או שהנך יהודי — לפי עקרונותיה של היהדות עצמה, או שאינך יהודי, לפי אותם כללים. המעשים הנ-עלים ביותר אינם מעניקים לנוצרי את התואר „יהודי“, כשם שהמעשים השפלים ביותר אינם שוללים מאדם את היותו יהודי. בוגדים בעמם היו בכל העמים ובכל הדורות, וישראל לא יצאה מן הכלל. במשטר של משפט עברי וממלכ-תיות המבוססת על משפט עברי, היה אדם מורד במלכות ובוגד בעמו כמו כמאל נימרי, נענש בכל חומר הדין, לרבות מיתה. ואילו נוצרי המייטיב עם ישראל, היה זוכה לתואר חסיד אומות העולם, ואף חלק בעולם חבא שמור לו. אבל כשם שלא יעלה על הדעת להעניק את התואר יהודי לכל הדרושים המשרתים בצה"ל, בשל עצם השרות, ומסור ונאמן ככל שיהא, כך אין לשלול את התואר מיהודי מרושע, החי בארץ או מחוצה לה, הפועל נגד אינטרס היסוד של עמו. ענין הוא לאזרחות טובה או רעה, והיא שתפסוק את הראוי לכל אחד מן השניים.

אילו צודק היה שליט בטיעונו כי עצם חיון בארץ, דיבור העברית שלו, שירותו בצה"ל, ואהבת הארץ שלו, שקולים כגד „השתייכות ללאום היהודי“, הרי ניתן היה להעמיד לידו רבבות אזרחים לא-יהודיים: דרוזים, צ'רקסים, ומתנדבים לא-יהודים זרים שהשתקעו כאן, הממלאים את כל התכונות הללו גם יחד, ובצורה לא פחות מוצלחת. האם נהפוך את היהדות למועדון של „ידידי ישראל“, ללא הבדל דת ואמונה? ומהו התוכן הסגולי הספציפי שמבקשים שליט וחבריו לעמוס על ה„יהודי“ שבהם, שיב-דילים מן האזרחים הדרוויים הטובים והנאמנים? עד כה טרם שמענו או קראנו תשובה הגיונית יחידה לכך. אכן, קמאל נימרי, ובוגדים הדומים לו, הם יהודים שחטאו, הראויים לחמלה ולעונש כאחד; ואילו ילדי נשים נכריות, עשויים להיות תושבים ואזרחי ישראל למופת, הראויים לפרס אזרחי על הישגיהם אף, הינם ויישארו לא-יהודים, כל עוד לא יעברו תהליך גיור כדין.

ו. הגיור — כפיה דתית, המנו-גדת למגילת העצמאות ולמ-גילת זכויות האדם.

הבורות בנושא אינה, לצערנו, נחלתם של הדיוטות בלבד. לקו בה גם גדולים וטובים, שמתוך מניעים אמוציונליים, לא-ענייניים, פסקו את גזר דינם כי מדובר ב„כפיה דתית מצפונית“, בלא שבדקו לא את דיני הגיור ולא את משמעותם הא-מיתית.

נוהגים לצטט את רות המואביה שאמרה לנעמי: „עמך עממי“, כדי להוכיח כמה קלים ופשוטים היו הליכי ההצטרפות ליהדות, ושוכחים משום מה את הסיפא: „ואלוהיך — אלוהי“. והן השמטת מלים אלו פרושה השמטת העיקר. כי המצטרף ע"י ברית מילה וטבילה לעם ישראל — והוא הגר עפ"י ההלכה, כשהוא גבר; ואילו האשה חייבת בטבילה בלבד, תוספת לימוד קצר של עיקרי היהדות —

מכתב למפגין

כך כתבו עלינו, ואתם קרעתם תעודות זהו והכיתם שוטרים; אנחנו אנטי-דמוקרטיים ואתם אינכם מקבילים את קביעותיה; אנחנו סנטימנטליים, ולא ריאליסטים ודוקא אתם נזקקתם לסממנים וזולים ולאקטים סר-חטידמעות דוקא בעת דיון נוקב וענייני והשתמשות בהם למכביר, אנשי הלוגיקה-ההסטרית (לא ההי-סטורית, חסר-חלילה, לא אכפה עליכם מושג כזה). הרבה יותר מ-24 שעות הפרידו בינינו, אבל לא הכרזה הכ-ריזה כי התרחקנו זה מזה, מודעות המרחק לא נזקקה לה.

אתה מוכרח להבין את הגלישה שלי לאפולוגטיקה, אני יודע כי זו מקימה חיץ וכי במקום שמכתב של אמת עומד אין האפולוגטיקה יכולה לעמוד, אך זו הפעם אינני מסוגל להתאפק עוד.

מזרר בעיני הוא שאתה מטיל דוקא עלי את "חובת ההוכחה". תסכים אתי כי ההסטוריה היא לפחות ראייה לכאורה, תסכים אתי כי מושג שהוא פרי יצירת עולם מושגים דתי ובעל אסוציאציות דתיות מעצם טיבו וטב-עו גם הוא לפחות ראייה לכאורה, ובכן, עליך עול ההוכחה, האם הרמת את הנטל?

אתה הוכחת כי לדידך אין משמעות לקיום היחוד היהודי מה לך כי תכפה עלינו את חוסר המשמעות כאשר אנו מושבעים ועומדים על המשמעות קצת יותר מ-20 שנה (1). האם כפיה כזו אינה במשמע, ואתה עומד ופוקד עלינו גם כאן עוון כפיה. רק עתה אני מבין כי מי שמאבד את המשמעות של הדברים הופכת לו גם השפה לרועץ וגם עולם המושגים פונה לי עורף, שאם לא כן מה הם כל הסתירות הקמות עליך. מי שאין לו היסטוריה אין לו עתיד ומי שהשפה אינה מדוברת אצלו מרחקים אין היא מסוגלת להעמיד לו גם את העתה, אם אין משמעות מותר גם לטעון משהו ולשם הוכחת הטענה לעשות מעשים סותרים. המשמעות מאבדת את משמעותה.

לא נוכל להשלים עם נסיונות הה-שלמה של כזה ראה וחלן שאתה כופה על מושג חד-משמעי.

לא אגלוש עוד לויכוח. אני מאמין שהגיע הזמן להפגש. להפגש ולהפ-גיש גם אותך עם עולם שאינך מכיר כלל, אף שאתה מרבה לדבר עליו, "עולם" מלא שבשמו אתה כאן, שבי-שלו אתה קיים וכשנגדו אתה נלחם. אולי באמת נפגש פעם בלי צלם של כרזות. דוקא לשם כך צריך לערוך הפגנה. מה דעתך, מתנדב לע-רוך אותה יחד.

ברכה,

אריאל רוזן-צבי

כה באקראי כשאתה נושא בגאון אל השמים החדשים (קרי, מצלמות הט-לביות) את הכרזה "גם אחרים דברו על טהרת הגזע". אבל מאז שראיתך בכך אין מראה פניך עוזב אותי. נסיתי אפילו לדון אותך לכף זכות: אולי, לא אתה כתבת זאת, אבל מי-שהו בכל זאת כתב וגם אליו אני כותב, אולי לא חשת בבערה הנוראה של המלים, באש הזרה שהציתה אר-תם, אבל זהו קו הגנה שבעיני רק מחמיר עוד יותר את התופעה. אין צדוק!

סלח לי על שאלותי המוזרות, האם חשבת כי באותו רגע עצמו שבו נשאת אתה את הכרזה פגע תוכנו של המ-שפט בכך בעצמך. האם לא הרגשת כי דוקא מי שמסוגל להעלות על הכתב מלים אלה, להציג ערוותן בפני כנסת ישראל הוא העושה עצמו שותף לאר-תם אחרים. האם עלה בדעתך כי מי שמאמץ את הפרשנות האיומה המ-סולפת של העם היהודי שבגללה נע-קרו מליונים הוא ה"אחר". אילו היו המלים שפיות כי אז היו יוצאות מזמן מדעתך.

ידידי המפגין, אף שאין אני כתמול שלשום לאחר האש שהציתה בי הכ-רזה שנשאת ידידי אתה, אינני יודע מי גרם לכך שנפגש מעל גבי כרזות צעקניות בהפגנות קולניות. אינני יר-דע מי הביא אותך למצוא את אהבתך בשנאה ומי הביא אותי למצוא דוקא בעולם המושגים שלך על במה פור-מלית-פוליטית את "התקון" שאני חפץ שתקבל באהבה וברצון. עמדנו באותו מקום באותה שעה, אך כה שונה היתה עמידתנו.

אתה חייב לי הסבר קטן: שמעתי אותך טוען בלהט כי אינך יכול להשלים עם קביעות הלכתיות שכן אלו אינן נתונות לשנוי. לא אתיחס לטענות שבתענתך, אלא רק לתמיהה אחת שהיא מעוררת: מה קדושה מרר-בה יש בו בפסק-דין של בימ"ש-עליון שאותו אסור לשנות, ביה"מ ודאי אינו אלא פרשן של מצב קיים, האם אין זהו המצב הקיים. אינני יודע מה מעביר אותך על מושגך, אתה אינך יכול לצעוק חמס כי עוקפים פס"ד וכי מבזים את ביה"מ העליון כאשר נוטלים את הסמכות שבשמה אתה פוסל (מקוצר ההבנה) קבלת קריט-ריון הלכתי.

אני מעניק לך קרדיט קטן, כי אילו חשבת רק רגע לפני ההפגנה יש להניח שהיית מתפור בטרם התחלת להפגין. מי שמדבר בשם ההגיון מותר לו גם לחשוב לפעמים, אלא אם אהבת השנאה מקלקלת את השורה. צא ולמד: אנחנו היינו היסטריים,

נפגשנו באקראי. עמדנו באותו מקום באותה שעה, רק רווח של 24 שעות הפריד בינינו. 24 שעות ועוד 5730 שנים.

אתה הפגנת ואני הפגנתי. שנינו נצלנו את הטריק הדמוקרטי. אתה נלחמת למען מדינת החוק ועברת על פקודת החוק הפלילי, על חוק חסינות הכנסת ועל שורה ארוכה אחרת של חוקים. אני נלחמתי למען מדינת היהודים, שהיא גם מדינת חק, והקפדתי לקיים את הודאות המשטרה והוראות החוק, שאתה מר-פיע כלוחם למענו בטענה שאני הוא זה החותר תחתיו. מי ישפט ביני ובינך? ההסטוריה? אתה אינך מכיר בה. אלוקים? אינו קיים לגבי דידך. בני אדם? יש כאלה ויש כאלה. הרוב הדמוקרטי? זהו מושג השאוב מעולם המושגים שלך דוקא, אבל הוא אתי ואתה נלחם נגדו, אינו מכיר בו, טוען שהוא בלתי-מוסרי ונוגד את העקרון נות הדמוקרטיים. ידידי, האם הרגשת איך אתה מסתבך בסבך המושגים שלך, דמוקרטיה בלתי-דמוקרטית, זה מתחיל להיות דומה ליהודי לא-יהודי, אלא שהמושג יהודי לא נוצר על ידך, אין הוא פרי מושגך ומשום כך אינך רשאי לעולל לו את מה שאתה מעולל לה לדומקרטיה האומ-ללה שלך.

אבל לא על-כך רציתי לכתוב לך. למעשה, פניך אינן מוכרות לי. לא ראייתי אותך מעולם טרם שנתפרסמת

לי "שבת שלום" כיביתיה מייד. את מבינה את ההבדל? אינני אוהב לפגוע באיש. בהפגנה לא פגעתי באיש כי לחד-מתי על זכותי שאחרים לא יפגעו בי. אבל אני נגד פעולתו של ח"כ שלום כהן, שקרע את תעודת הזהות שלו, זוהי דוגמה רעה. לאזרה, עירעור המשטר הדמוקרטי והססת המאבק מהבעייה הא-מיתית אל שלום כהן. העולם הזה רצה לגנוב את ההצגה. ברור, שכל המאבק בבעיית "מיהו יהודי" הוא פוליטי-חברתי ולא דתי. זהו מאבק על עמדות-כוח פוליטיות. הפתרון שלי — לא לגרום למלחמת תרבות. במקרים כמו של שליט הייתי כותב, "יהודי לפי הצהרת ההורים". בגולה ילד לנישואי תערובת אבד ליה-דות עפ"י רוב. כאן אין סכנה כזו. אני מתנגד לסיפוח חלקים מא"י כי רוצה שתהיה מדינה יהודית. אבל מי שחי כאן — יכול להיטמע בנו.

ש: האם אין כך חרדה עמוקה לקראת ההשלכות לגבי העתיד? האם כמה תופעות בהפגנה כמו כרזות בעברית ובגרמנית; קריק-טורות בנוסח "שטרימר"; ההסתערות על יהודי שקרא ב"תהילים" וכדומה לא זיע-זעו אותך בשנאה העצמית שנדפה מהן?

"אין זו שנאה עצמית אלא טמטום מופרע או ברבריות ואנטי-תרבותיות. זה בדיוק כמו שסטודנט קומוניסט ישרוף כנסיה — זה אקט אנטי-תרבותי. בדיוק אותו סוג של אנטי-תרבותיות התבטא בקריאה למאיר יערי לצאת לפנסיה..."

ש: גם את כתבות-הכיס הסנסציוניות שהופיעו בע-תונות וכללו סיפורי זוועה על גיור תגדיר בכינוי כל כך עדין?

"אני יוצא נגד מסע-שיטנה. זהו סיפוק יצרים זולים, סנסציה, מתוך הנחה שר-תונות מתקיימת על פשע, מין, מלחמה.

שלה מעלה קשר לטורים. אם כן, לוי זה זיוף? היכן הגבול? עם זאת מכנה רפי בנקלר את עצמו בשם "יהודי". "אני לא עברי, לא כנעני. למחוק את הלאום היהודי מתעודת-הזהות זה פשע. אני גאה ביהדותי. הפרופיסור הוא שהוציא את עצמו (בוויכוח על "מיהו יהודי" בטלוויזיה) מכלל היהדות הוא טיפש".

ש: "על מה התמרמרת, אם כן?"

"אינני חושב שהעם היהודי היה מת-קיים לולא הדת, לולא ההמשכיות של "כרם דיבנה" אבל הדת איבדה את כוחה משעלה, בראשית ה"השכלה", המור-שג לאום. הזהות הפכה להיות לאומית. הדת חדלה להיות מאחדת. גם כשיהודים במזרח-אירופה חוזרים עכשיו ליהדות הם חוזרים ללאום, לא לדת. עובדה, האידיש הלכה לאיבוד, עלתה בעשן ואם יש התעוררות לשפה חוזרים לעברית, כי זו שפה של לאום. יש לי שם דוד שלומד מתוך הסידור לא לשם תפילה אלא משום שהוא מנסה להיזכר איך לקרוא עברית. אי אפשר לכפות כיום דת על עם שזהותו לאומית".

ש: מה אתה מציע?

"פתרון-פשרה בנוסח של רישום יהודי — לפי הצהרת הוריו. אז לא תהיינה בעיות לחלוץ בו לאם נוצריה שבא לארץ בלי הוריו. אם תהיינה בעיות נישואין — אפשר להתגייר או להתחתן ב"נישואי קפריסין". לכל היותר, רשאים הדתיים לא להתחתן עם "יהודים" כאלה.

העתונאי רפי בנקלר

ש. זה מחזיר אותנו לאותו מצב, של פילוג בעם. יצירת שני עמים שאינם יכולים להתחתן זה בזה אלא ע"י תהליך כפייתי?

"בעיות תמיד אפשר לפתור בדרך אישית. אני מעדיף חוקי-שעה ולא חר-קים קבועים..." "אגב, אני עצמי רציתי להתחתן בקפריסין אבל עשיתי שקר בנפשי למען חמי, שהוא אדם מסורתי ולא היה סולח לבתו על כך. גם את בני מלתי אצל מוחל ולא אצל רופא, כי לא רציתי שלכשיגדלו יסבלו ממשוה. אך כופים אותי לעשות מה שאיני רוצה. תנו לכל אחד לעשות כרצונו. מתוך שיכחה עישנתי סיגריה בירושלים בשבת. אינני אוהב לנקר לאחרים את העיניים. אילו זכרתי — לא הייתי מעשן בסביבה כזו. גם בבני-ברק לא הייתי נוסע בשבת, אפילו אם היה החוק מתיר לי. כשי-הודי אמר לי "שאבעס" לא כיביתי את הסיגריה. כשבא זוג צעיר לקראתי ואמר

500 חולדות, 300 צפרדעים, 150 חזיריים, 600 עכברים לסוגיהם, עשרה חתולים, שמונה תרנגולות ותרנגולים, ששה כבשים... ???

כן, אינוונטר בלתי נודע זה מצוי בקאמפוסנו. פינת החי של האוניברסיטה. בהגיעך אליה, תמצא בקצה הדרומי-מערבי שלד שמורת-טבע בד"עיר-אנפין של יצורים שונים ומשונים. "הנה אלה הצפרדעים שלנו" — פר תח הבוס של אותם יצורים את סיוורו המאורגל בפיתו, בהזיוו מכסה של אמי-בטיה. האגדות על צפרדעים מקרקרים ומקפצים נמוגו חיש קל לגד עניינו ולנגד אוזניו. "הם אינם מתקפים אנשים" מספר ה"בוס" רחמים מימון ומע-ביר לנו על רגל אחת את תורת ה-צפרדעים.

אז הסכיתו ושימעו: "הכי קל זה לטפל בצפרדעים. לא אוכלים, בכלל לא. רק שותים מים. מוכרחים מים. צריך להחליף את המים כל שבועיים-שלושה. אבל בימים הראשונים מחליפים כל יום, אחרת ימותו..."

מנין מגיעים הצפרדעים לאוניברסיטה? — מסתבר, שיש בארץ יהודים מוזרים שמגדלים צפרדעים, עכברים ועוד מיני יצורים כאלה כדי שיהיה לחוקרים על מי לבצע את ניסוייהם. אחד מהעובדים המוכבדים של האוניברסיטה, שאיננו להר-טים לגלות את שמה מצא לו הכנסה צדדית נחמדה — הוא צד צפרדעים באגם של הפארק הלאומי ומביאם ל-אוניברסיטה תמורת לירה לחתיכה. ה-מעוניינים — לדרך! — — —

מצויידים בידע הצפרדעי הזה אנו צועדים קדימה לעבר כלובי יצורים ארוכי אוזניים, ששמן שנוי משום-מה במחלוקת, כדברי מימון: "ד"ר לווינגר, למשל, קורא להם ארנבות ואילו ד"ר אבטליון — שפנים" — בכלל כל יצורי פינת החי משוייכים לחוקרים למיניהם וזה נחמד לקרוא על תא אחד פתק, עליו רשום: "ארנבת פרופ' סימפולינג-סקי". יש פה דוקטורים הרבה וגם פרופסורים — מגלה לנו מארחנו.

סתם עכברון חמוד

נכנסים לביתן הראשי של פינת החי, שגם בו יש שפנים וארנבות למכירה, ומימון עורך לנו הכרות עם בעל חיים מוזר, הקרוי חזיר ים. כדי למנוע אי-הבנות, אז נציין מיד: לא חזירים ולא ים. סתם עכברון חמוד, השותה מים בכמויות בלתי מוגבלות. "לא נושכים, מבטיח מימון, רק צוחכים" — והם עושים זאת דווקא כחזירים מאומנים. פוי.

מתיבת פלאים אחרת שולף מימון יצור מוכר יותר — חולדה. תופס באוזניים ובזנב, ומשליך מיד, מעשה להטוטן בקרקס. "רק בזהירות" — אומר מימון ומדריך אותנו בהתנהגות עם חולדות. "והנה פה האוגרים" — מצביע מימון על יצורים חומים זעירים דמויי חזיריים. רק שמשקלו של חזיר ים הוא מחצית הקילוגרם ואילו של האוגר רק 70-80 גרם. יחי ההבדל הקטן!

רשות הדיבור — בחזרה למדריכנו: "את האוגרים אי אפשר לתפוס ביד, כי אין להם זנב והם נושכים. לכן לוקחים אותם רק בפינצטה. ואם רוצים להוציא מהם דם, אז רק בהרדמה ב-אתר..."

כמו שאומרים: מה שבטוח — בטוח. לפתע פותח מימון כלוב של שפן חום גדול ואומר בהבעת צער: "וזהו שפן משותק. אבל אסור לנו לזרוק אותו. צריך לראות קודם מה קרה לו". חוזרים לעכברים: "וזה סטוק של עכברים אפורים, יקרים מאד, ממכין

— מאת יעקב בר-און —

וייצמן. הגדול — מיני-מיני. הניב — מכסי-מכסי. "זה של ד"ר בלוי-ניק" — מציין מימון — "גוע יפה, באמת יפה". לנגד עינינו מודפדים שלטים מאירי-עיניים: "זהירות בן-ד"ר! ומימון מסביר: "בית החיות שלנו עומד על בור של 50 מ' עומק. ואולי לא נעבוד פה מחר מהרתיים ויבואו חזשים וירצו לעשות שינויים, אז שיזהרו..."

בחוף פוגשים את חיים דנוך (55, פחות זקן). הוא אינו כאן המאוסר ב"אדם. "הולך הביתה עם הריחות של בית החי". וגם פרנסה אין כל כך בשביל שבעה ילדים. פתאום הוא פורץ ובשאת אס.אס.אס לעבר מימון. "תראה שפן נושך שפן, צריך להפריד".

מתקרבים לסיום הסיום, עשרה חתולי-בר זוללים בשר חי ומדמים אותנו במבט מתפנק.

"הנה התרנגולות של ד"ר בלוי-ניקי —

הוא מתלהב — ו"הנה התרנגול המאולף של הפסיכולוגיה, באמת תרנגול אינ-טליגנטי מאוד. הולך אחרי הבן אדם. בחזרה מהפסיכולוגיה מטפלת בו".

רק הכבשים לא נאותו להמתין לבי-קורנו ויצאו לרעות באחו. סיוורנו תם ואדון מימון משקיף לעבר נתיניו בלא חדווה: "בית החי שלנו צריך להיות 100 פעמים כפול, אך מבטיחים ומבטיחים דברים יפים ואתה רואה איך שצפוף..." הוא בן 41, מטרופול, 21 שנה בארץ. "שען, זה המקצוע שלי" — הוא מעיד על עצמו ופותח ארון גדוש שעונים ל-תיקון.

פרנסה מעכברים

כן, גם עובד בית החי צריך לחיות כמו בן אדם וממשכורת של 500 ל"י קשה לפרנס משפחה של 12 נפשות וההנאה מהעבודה — מתמעטת. "הנה סידרתי בן דוד שלי לעבוד עם עכברים במכון וייצמן ועכשיו הוא כבר מקבל כפליים ממני".

מעופים מבט לגגו של הבניין, ומימון נזכר לפענח לנו את אחד מהסודות הכ-מוסים של האוניברסיטה. אז תדעו: האור הכחול, הנראה בלילה מגגו של בית החי כמגדלור, אינו מצוללת מס-תורית. זהו פשוט לוכד זבובים, שע"י "עבודת לילה" מונע אי-נעימויות ביום. אנו עומדים להיפרד. מימון תוקע ל-ידינו כף שאין בה פצע וחבורה. "מ-עולם לא קיבלתי גשיכות מעכברים כבר אילן" — הוא מתגאה. אך כשהיה בקורסים לגידול חיות בבלינסון ובנס-ציונה קיבל מספיק בשביל כל הקריירה שלו.

פעם בחיים לומדים, לא? בעומדנו על הסף אנו מביטים בכפות ידינו: הן דווקא או-קיי. אפילו "ביס" אחד לא קיבלנו כאן. מזל!!!

בקריקטורה מפורסמת נראה מחשב אלקטרוני גדול-ממדים שסביבו עומדים מדענים המחפשים פתרון לבעיה סבוכה. המדענים היגיעים וקמוטי-המצח מצפים בקוצר-רוח לפתרונו של המחשב לבעיה הקשה שאותה לא יכלו לפתור באמצעיהם הפשוטים, וכאשר נפלט לבסוף נחש-הנייר מיחידת-ההדפסה של המחשב, היתה כתובה עליו תשובה קצרה ופשוטה: "עשה זאת בעצמך..."

מפעילים ומנתחי מערכות, ומונה 16 איש. בראש יחידת המחשב עומד צעיר נמרץ בשם עזרא בן-כוכב, ומפעילי המ-חשב כיום — אף הם צעירים למדי והם מאיר קליין, חנוך תירוש וזאב נריה — מוסיפים לעצמם גם תואר של "בכיר", כאשר הם יהיו האחראים, בעתיד, על צוות גדול יותר של מפעילים.

כבר עתה פורסם מכרז לקבלת 6 סטור-דנטים לעבודה ביחידת מחשב, ואם כי עתה מופעל המחשב במשמרת של 8 שעות בלבד, התכנית היא להפעילו 24 שעות ביממה. בין השאר, תבוצענה בו גם עבודות-חוק, בעיקר עבור גופים שאינם מסחריים אלא כאלה שניתן לה-שתמש בנתונים שלהם גם לצרכי מחקר באוניברסיטה. הפעלת מחשב זה עולה כ-900 ל"י לשעה, ואחזקתו בשנה הרא-שונה עולה 700,000 ל"י.

מבנה יחידות-המחשב — או הקונפיי-גורציה שלו, בטרמינולוגיה מקצועית — הוא שניתן לחבר את המחשב עצמו ליחידות קלט-פלט רבים כמו קוראי-כרטיסים, מדפסות, סרטים, תקליטים ו-חופים מגנטיים ואפילו למסכי טלביזיה בעתיד הרחוק. מסך הטלביזיה הראשון, אם וכאשר יותקן גם ב"בר-אילן", ימוקם כנראה בבנין המחלקה לפיזיקה.

שכלול נוסף שיתווסף למחשב של "בר-אילן" הוא דבר חדש מסוגו בארץ הקרוי "טרמינאל" של המחשב. כבר בקיץ ה-קרוב — בחודש אוגוסט, כנראה — תרכוש האוניברסיטה שלוש מערכות טרמינאלים כאלה. טרמינאלים אלה הם "שלוחות" או "תחנות קצה" של המ-חשב המרכזי, בצורת מכשירים דמויי מכונת-כתיבה, שמהן ניתן יהיה להתקשר אליו ממקומות שונים בקמפוס. באמצעות מכשירים אלה יוזן המחשב מרחוק בנ-תונים, ותוך זמן קצר תינתן התשובה מהמחשב לשאלה ששאלה.

רצפה כפולה

שלוחה" אחת כזאת של המחשב תמו-קם בבנין המחשב עצמו. שתי שלוחות נוספות תהיינה ממוקמות בבנין המחלקה לפיזיקה — לשרות המחלקות למדעי-הטבע, ובבנין המינהלה — לשרות המ-חלקות במדעי החברה ולשרות הצרכים המינהליים של האוניברסיטה. כעבור שנה (ולכשיהיה גם תקציב מתאים...) התכנית היא להציב "שלוחות" כאלה גם במקומות אחרים באוניברסיטה.

הבנין שבו ממקום עתה המחשב הא-לקטרוני מותאם במיוחד לצרכי המ-חשב, ושלבי בנייתו נקבעו אף הם ע"י מחשב אלקטרוני (בלשכת השירות של "י.ב.מ." בתל-אביב) בנין זה עצמו עלה כמיליון וחצי ל"י. המחשב האלקטרוני רגיש במיוחד לאבק, או שינויים בטמ-פרטורה או בלחות. כדי לעמוד בדרישות אלה הותקנו בבנין המחשב (שאגב לא כולו גמור עדין) מערכות אלקטרוניות מורכבות לויסות אוטומאטי של טמפ-רטורה, לחות ואיכות האוויר (סינון אבק, עשן וכיו"ב) בעת ובעונה אחת. סינון האוויר הוא ב-90% יעילות-סינון של חלקיקי-אבק העולים בגדלם על 3 מיק-רון. מכשירים מיוחדים הקבועים בקירות

זוהי אחת הקריקטורות האפייניות של תקופת המחשב. אך קיימות גם בדיחות והלצות רבות, מהן שהן פיקטיביות ומהן שהן מציאותיות ועובדתיות לחלוטין. המחשב האלקטרוני חדר גם לחיי היום-יום של האדם והוא מבצע כמעט כל פעולה אנושית ("פרט להולדת ילדים..."). במהירות וביעילות על-אנושית. רבים מתייחסים אליו כאל אישיות בפני עצ-מה, ומדברים עליו בגוף שלישי: המ-חשב מר כך וכך, המחשב פתר את הבעיה, המחשב המליץ ש... אחדים מתייחסים אליו אפילו בהערצה הגובלת בהאלהה. כמעט כאל משהו שבין סופרמן לאלוקים, כביכול. באחת: פרסוניפיקציה (האנשה) מוחלטת כמעט של המדיום ה-אלקטרוני החדש, שלפני זמן קצר הוכנס לתיפעול מבצעי גם באוניברסיטאה "בר-אילן".

מי אתה, המחשב האלקטרוני? האם רק מכשיר אלקטרוני המסוגל לבצע במהירות גדולה עבודה שחורה שאדם פשוט יטרח זמן רב בביצועה, או יצירה חדשה שלה יכולת-חשיבה מורכבת וטובה פי כמה מזו של האדם עצמו? האם העובדה שמחשב אלקטרוני יהיה מסוגל לנצח במשחק שחמט יריב אנושי מעידה על מקריות גרידא, או גולם שקם על יוצרו? ובכלל, האם ה-עובדה שלמחשב תכונות על אנושיות כה רבות אינה מעוררת שאלות אתיות בדברי יחסי האדם והאל, על כל המשתמע מכך?

אם תרצו הרי זה דומה לנסיון האינ-פאנטלי לקשר בין הפיל לבין הבעיה היהודית, למשל. אך מאידך גיסא, צחוק בצד: קיומו של מדיום רב-עוצמה כגון זה בצד האדם ולשירותו (לפי שעה בלבד, לפי אחת הדעות) עשויה לעורר שאלות רבות גם בדבר יחסי הגומלין שבין השנים ואולי גם בדבר תלות-הגומלין שבין שנים לבין מה שהוא מעבר לטבע ומעליו.

שאלות אלה ועוד רבות כיוצא בהן אינן מתעוררות, אולי, מיד כאשר מר-כנס מחשב אלקטרוני חדש למוסד כל-שהו, ואוניברסיטה "בר-אילן" בכלל זה. בשלב ראשון שמחים הכל על ה"צמצום" החדש שגרש לאחר מאמצים, ומתכו-נים לפתוח דף חדש, תקופת המחשב האלקטרוני באוניברסיטה.

15 פעולות חשבוניות ב"מכה"

המחשב האלקטרוני החדש של "בר-אילן" הוא מדגם "י.ב.מ. 360/50", והוא משוכן בבנין מיוחד שהוקצה לו — בנין המחשב — אחרי הספריה בכיוון כביש גהה.

מחשב זה עלה "רק" 3.5 מיליון ל"י, והוא הובא ארצה ע"י חברת "י.ב.מ." האמריקאית במטוס מיוחד שנשכר לשם כך. מחשב זה הינו מן המשוכללים ביר-תר מסוגו, וניתן לבצע בו 15 פעולות חשבוניות שונות בעת ובעונה אחת, במהירות של מיליונית השניה (אחד חלקי מיליון של השניה).

"יחידת המחשב" באוניברסיטה (מי טבע את המונח "יחידה" בהקשרה למחשב? המחלקה ללשון תיתן, קרוב לדא, את דעתה אם צרוף-לשוני זה הוא כשר אם לאו), כוללת נקבניות, מתכנתים,

שלו גישה הפוכה למחשב, אמר בכנס של פסיכיאטרים אמריקאיים כי לדעתו המחשבים לא רק חושבים אלא יש להם אפילו רגשות! "הכוונה היא לא שהמחשב יכול — לפי מה שהוא חושב — לאהוב למשל", מצטחק פרופסור מושקאט, "אלא רק לזה שאם נותנים לו בדקה אחת יותר מדי פעולות הוא, לא סובל" את זה והדבר דומה להרגשה... אגב, הפרופסור הנ"ל — שאת שמו בקש פרופ' מושקאט לא לפרסם מטעמים השמורים עמו — ערך מחקר-חלוץ בחיפוש אחרי שיטה שבה יוכל המחשב לפתור בעיות בעצמו. אך פרופ' מושקאט מבטל ומזלזל באפשרות כזאת, באשר הוא מוצא בו מגבלות רבות.

למחשב גם רגשות?

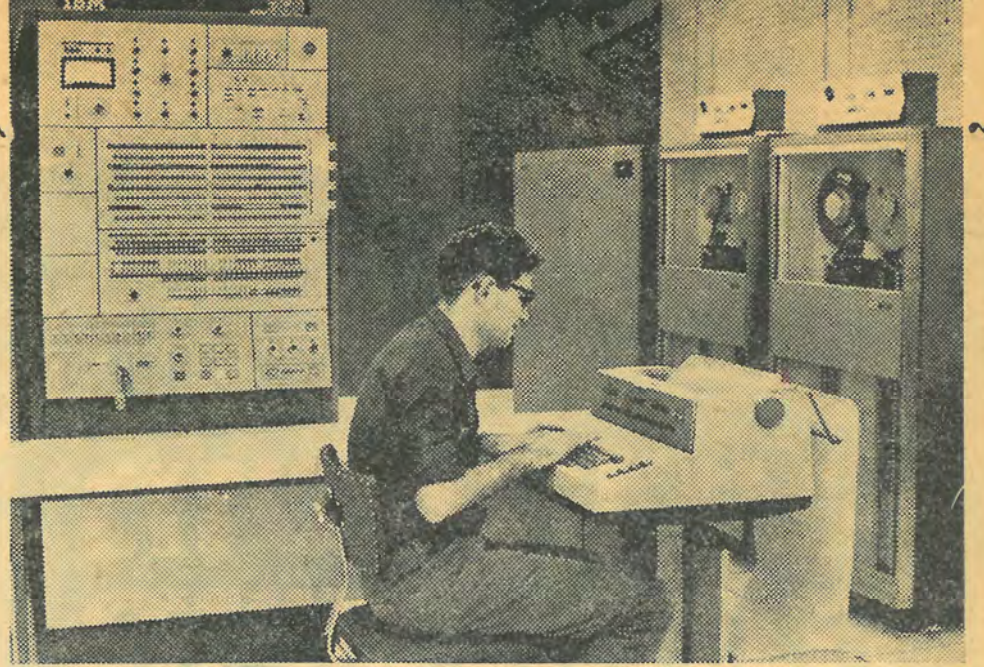
"אומרים", הוא אומר, "ששאלו פעם את המחשב אם יש אלוקים, והמחשב ענה עכשיו שאני ישנו כבר כן... יש הרבה אנשים שמה שהמחשב אומר — זה קדוש להם. אבל לדעתי דבר כזה רק מוכיחים עד כמה לאנשים האלה יש אי-הבנה במחשב. הם לא יודעים שגרגרי אבק, יכולים לקלקל את התוצאות, או שהמ-

נשאל סתם כך אם הוא מכיר י.ב.מ. אחר (יוסי בן-מאיר, כותב שורות אלה). המפיץ הראשי סיים לכתוב את השם ומיד הודפסה התשובה: המחשב, "אינו מכיר" בפקודה שניתנה לו באשר "אין היא נכונה. כך לא מציגים שאלות למחשב י.ב.מ." ואין שום "פרוטקציות" גם כשהמדובר הוא במישהו אחר שאף שמו י.ב.מ. בראשי תיבות...

למחשב גם מגבלות

באוניברסיטת משיגאן שבארה"ב — שהיא אחת המתקדמות והטובות ביותר בעולם בענף המחשבים — מתכננים מדענים מחשבים שידעו לא רק לחשב. "לנגן" או "לצייר" אלא אף להשמיע תשובות בקול, במילים, בצירופי-תשובות שיוכנו להם מראש.

בהרהור שני אומרת תופעה זו דר' שני: מהו, בעצם, המחשב וכיצד מתייחס אליו האדם? האם יש דברים שהמחשב אינו מסוגל לעשותם? האם המחשב הוא "סופרמן" או סתם "טכנאי זריז"? ובכך לל — מה זה מחשב אלקטרוני? — שאלות אלה ורבות כיוצא בהן הוצגו משך כשנתיים בראיון עם פרופסור למדעי המחשב מאוניברסיטת פייטסברג בארה"ב — פרופ' ברוך מושקאט שהוא פרופסור אורח במחלקה למתמטיקה של בראזילן בשנה זו.

את התשובה בעברית: "המילה אסתר מופיעה בטקסט 9 פעמים ב-7 פסקי-דין שונים. להלן פירוט המקומות לפי סדר הופעתם בשו"ת". ואח"כ בא הפירוט המדויק שכלל מס' סידורי, שם הפוסק, מס' השו"ת, סוג הטקסט (שאלה, תשובה, תחת-תשובה, שו"ת מעורבת וכיו"ב), מס' הפסקה, מס' המשפט בטקסט ואפילו את מספר המילה במשפט... אילו היה מתבקש היה המחשב יכול להדפיס גם את כל הטקסטים שבהם מופיעה מילה זו. מישהו אחר ביקש לדעת מה השעה, והמחשב השיב אז כי השעה היא 49,15 ו-48 שניות... אך המפעיל הראשי, מאיר קלמן, "התנצל" על הדיוק באמרו כי המחשב מפגר בשתי דקות תמימות... עוד רגע ויחידת-הבקרה של המחשב

אולם המחשב מאפשרים למדוד ולכוון תנאים אלה, להבטחת פעולה תקינה של המחשב.

בבניין המחשב גם מערכת כפולה לגי לוי עשן, המפסיקה אוטומאטית את פעולת מיוג-האוויר ומפעילה את מתקן הא-זעקה רק במקרה של דליקה אמיתית. המחשב עצמו ממקום באולם גדול שבו קיר זכוכית בצד אחד, לצורך תצוגת המחשב בפני מבקרים בחינת, "אלא לר-אותם בלבד". האבק הוא אויבו הגדול של המחשב, כאשר גרגרי אבק ה"יושבים" על תקליט או סרט מגנטי עלולים לשבש את תהליך עיבוד האינפורמציה. הגבלות אלה נועדו למנוע, איפוא, או לפחות לצמצם כניסת אבק מנעלי האנשים, מעי-שון וכיו"ב.

זר הנכנס לאולם המחשב חש תחושה מוזרה כילו הוא "עומד על ריק". עד מהרה מתברר כי לתחושה זו יש יסוד באשר אין הוא עומד על הרצפה הא-מיתית, המוצקה, אלא על רצפה אחרת, הגבוהה ממנה כדי 20 ס"מ בערך, בין הרצפות הכפולות עוברים כבלי החשמל המקשרות בין היחידות השונות של ה-מחשב.

מובן כי הפעלת המחשב פותחת דף חדש בחיי האוניברסיטה, הן מבחינה מינהלית, והן מבחינה מדעית. כבר עתה נערך רישום הסטודנטים החדשים באמצעות המחשב, ואפילו הציונים נרשמים בשיטה חדשה באמצעותו, כבר מהבחינות של סמסטר א' השנה.

גם מערכת התקציב, הנהלת החשבונות, האפסנאות, המשק, המלאי וכיו"ב יהיו בפיקוחו של המחשב, אין זה מן הנמנע שביום מן הימים חוקר פלוני יוכל להי-וודע תוך שניות כמה עכברים עומדים לרשותו לניסוי ב"בית החיות" של האו-ניברסיטה... כל אלה — שלא לדבר כבר על השימוש במחשב לצרכים מדעיים, שונים של האוניברסיטה שהוא התכלית והיעוד העיקרי שלו.

המחשב מנגן "ירושלים של זהב"...

אילמלא היה הדבר יקר מדי, היה זה "כיף" גדול להשתעשע בתרגילים שמחשב זה מסוגל לבצע. מפעיליו אומרים כי "חוקי מאשר לעשות ילדים הוא יודע לעשות כמעט כל דבר". הדוגמה הפשוטה ביותר ליכולת המחשב הוצגה בתשובה שנשאלה בעת ביקור של אנשי המינהלה ביחידת המחשב. מנהל יחידת המחשב, עזרא בן-זכוב, הציג בפני המבקרים שיטות של שימוש מדעי במחשב, והביא דוגמה מעיבוד נתונים של שאלות ותשובות של רבנים ע"י המחשב.

אחת העובדות ששמה אסתר בקשה לדעת האם שמה מופיע בשו"ת אלה או לא. המפעיל, תתקן" במערכת הפיקוד שלו הוראה לחפש את המילה "אסתר" ותוך שניות פלטה המדפסת של המחשב

המחשב יודע לשחק אבל אנחנו גולים

חשב טועה פעם אחרי פעם כשאין טמ-פרטורה מתאימה בסביבתו. ויש למחשב גם גבול מוחלט אחד נוסף: מהירות האור, אבל לא יותר מזה.

ביחידת המחשב של "בר-אילן" היו הוכחות קונקרטיות למגבלותיו של המחשב. אריה כהן מהמחלקה לפסיכולוגיה הביא למחשב כרטיס-ניקוב לעיבוד נתונים ממחקר פסיכולוגי של ד"ר יעקב פרגל על אישיות אינטגרטיבית. המחשב פלט לו שטויות, ולא השיב על השאלה שהוצגה לו. אריה כהן היה צריך לשבת שוב ולבדוק מה היתה טעותו בהזנת הנתונים, ואגב כך אומר בשמץ של כעס: "לפעמים המחשב הוא כורדי. אם אתה לא נותן לו הכל בדיוק כמו שצריך — לא יתן לך תשובות נכונות".

החרה החזיק אחריו מאיר קלמן, המפיץ הראשי: "המחשב הוא אידיוט. לא יודע לעשות מה שלא אומרים לו בפירוש, גם אם זה ברור מאליהו".

התנגשות עם ערכי היהדות? — לאו דווקא, סבור פרופ' מושקאט: "ישנו פסוק האומר, אשר ברא אלוקים לעשות, ויש על זה גישה ביהדות שעד כאן עשה האלוקים ומכאן ואילך השאיר בידי האדם, כדי שהוא יקדם ויפתח, וזה התפקיד

"למחשב יש הרבה תכונות חשובות", מסביר פרופ' מושקאט, אבל הוא איננו חושב. הוא מסוגל לעשות חשבונות כמחירות, כמעט בלי שגיאות והוא גם לא שוכח וגם לא מתעייף. אבל במחשב הכל סופי. לא קיים בו המושג "אינסוף" וזוהי אחת המגבלות והחסרונות שלו. הוא רק אינסטרומנט העוזר לאדם להת-ליט, אבל לא יותר מזה".

מהותו הבסיסית של המחשב נתפסת איפוא בעיני מדען-מחשב זה כטכנית בעיקרה: ביצוע מהיר ויעיל של מטלות המוטלות עליו, ותו לא. "למ-של", הוא מסביר, "אם אדם היה צריך להזמין סחורה ממאה סוגי סחורה שהוא אחראי עליהם, אולי היה יכול לזכור הכל לבד. אבל כאשר יש כמה אלפי פריטים, הוא לא מסוגל להתגבר על זה לבד, ואז בא המחשב לעזרתו ומגיש לו נתונים שיעזרו לו לתחליט מתי להזמין. התפקיד של המחשב הוא לעשות את העבודה השחורה שכמה בני-אדם היו צריכים לעשות אותה, וכמשך הרבה זמן, כדי שהאדם עצמו יוכל לעסוק בדברים יותר חשובים, לקבל החלטות ברמה יותר גבוהה, עבודות יותר שכליות. לכן אני חושב שהמחשב רק מעלה את הדרגה של האדם ולא מוריד אותה". פרופסור ידוע באוניברסיטת פייטסברג, שלנו.

מדווחת בכתב: המחשב גמר את עיבוד הנתונים ומתחיל להדפיס.

אך אלה הם "משחקי ילדים" למחשב. הוא מסוגל לבצע פעולות מסובכות יותר ואף לנגן מוזיקה, או לצייר, בלי מר-כאות ובלי שמץ של גוזמה. מתברר כי ניתן לחבר את רכיבי המחשב למגברי-קול, ולשנות את מצבם של הרכיבים בתדירויות שונות בהתאם לתכניות מר-כנות מראש הקבועות בכרטיסי-ניקוב. במגרות של יחידת המחשב יש כרטיסי "מוזיקה טרנזיסטורית" באמצעותם מש-מיע המחשב את "ירושלים של זהב" ועוד כמה שירים ישראליים אחרים. אך לא תאמינו כי לא תאמנו.

שעשוע מעניין יותר הוא הציוור בא-מצעות המחשב האלקטרוני. מתברר כי המחשב "יודע" לצייר לא רק גרפים ועקומות המתקבלות מנוסחאות מדעיות, אלא גם ציור של דמויות.

אלא גם לצרכים אחרים. במחשבים אחרים "מעליב" המחשב את השואל אותו שאלה-אידיוטית ע"י כך שהוא משיב לו בצורת ציור פרצוף מעוות של משוגע, דוגמת זה המופיע ב-"Mad".

אך המחשב של "בר-אילן", מכל מקום, הוא "מנומס" ו"אדיב" יחסית, לפי שעה, ולא צייר לנו פרצוף עקום כאשר הצגנו לו שאלה "מרגיזה". מחשב זה, י.ב.מ.,

הסמכות האלוקית מעניקה לרעיון את משמעותו היחידה

וחד בין משמעות חילונית או דתית של הרעיון, כל עוד כיסוי הבלעדי של הרעיון הוא מטבע לשון שגורה ושדופה, המעידה לכל היותר על הת-ייחסות אידיאלוגית ומיטאפזית, חיצונית לאורח חייו הממשי של העם.

רעיון הבחירה מתרוקן מתוכנו ויהא אפילו מושג סותר את עצמו אם השימוש בו בא להסוות על מגמות רוחניות או תרבותיות מודרניות שאינן יונקות עוד מן הסמכות האלוקית המעניקה לרעיון זה את משמעותו היחידה. ואין הבדל בכך לדעתי בין המיטאפזיות של היהדות הליבראלית-הריפורמית ושל היהדות הלאומית-רציונלית המשתמשת ברעיון הבחירה כגורם מושגי-מיתי, שיש בו לגרם מאין כמוהו את המגמות החזקות ביותר של העם בתקופה המודרנית — אם להתבוללות ואם לליכוד לאומי — לבין היהדות האורתודוקסית. כל מה שחזק הסגנון האפולוגיטי בקרב יהדות זו, בחינת „אתה בחרתנו“ ו„אנחנו העם“ הרי רק מופגנת בו הזיקה הקלושה הקיימת בין אחדות חיים כוללת, שאינה עוד, לבין הצטמצמות לשונית מתנשאה, שלשוא מנסים למצוא בה את תחליפה. ואף על פי כן לא הייתי רוצה שדברי יתפרשו כאילו אני בא להטעי את משקלה הבלתי מודע של הכרה זו בהתנהגות העם. עיקרה של ההבחנה

הצגת השאלות סביב רעיון הבחירה של עם ישראל הזכירה לי את דברי הפילוסוף עמנואל קאנט בבואו לאפיין את בעל ה„חכמה“ לאמיתו. חכם הוא מי שידע שקיימות בעיות עד אינסוף ושהכרחי הוא לבחור ביניהן את הבעיות שפתרוןן הוא חיוני לאדם. כשם שסוקרטס אמר פעם כאשר ראה את הסחורות הרבות מונחות על דוכן הסוחרים ביריד מתוך שלווה נפש: כמה דברים ישנם בעולם שאין אני זקוק להם!

עם קריאת השאלות על היות רעיון הבחירה מושג מותנה, או מושג קבוע, מודע או בלתי מודע, בעל משמעות מוסרית, מדעית או דתית, של עם גור-מלי או של מצב אנומלי, גברה בי ההרגשה, שאכן קיימות בעיות מדומות עד אינסוף, שאין כל הכרח לבחור ביניהן מכיוון שפתרוןן אינו חיוני לאדם ולא לעם. נדמה לי שאין גור-שלגביו הכלל האמור היה תופס יותר מנושא הבחירה של עם ישראל. כי ההנחה העיקרית המונחת ביסוד הבעיה הנדונה כאילו ניתן לאפיין את רעיון הבחירה כ„מושג קבוע“ או „מושג מותנה“ וכיוצא במוטעה ביסודה, לאמיתו של דבר אין רעיון הבחירה לא „מושג קבוע“ ולא „מושג מותנה“ כי אינו ניתן להגדרתו כ„מושג“ כל עיקר. אחד מטובי הגוינו, פ. רוזנצווייג, כבר העיר

בין מודעות ואי-מודעות הולמת זריגון פילוסופי ופסבדו-מדעי שהווייתה הרו-חנית-היסטורית של היהדות אינה גי-תנת להסברה על פיה. כי כשם שהיהדות, בניגוד לנצרות הממוסדת, אין עיקרה ומקורה בטעם רפלקסיבי-דוגמאטי, כך גם אין היהדות בעלת „אופי“ היסטורי בלתי מודע, ה-מכלכל את דרכה בהיסטורי מתחת לסף של מודעות.

עניין זה חל — או חייב לחל — גם לגבי המציאות החדשה שנוצרה עם „השתלבותו של עם ישראל כאומה ב-מהלך ההיסטוריה“. היהדות לא עשתה את דרכה מעולם בצדה של ההיסטוריה, אמנם נכון הוא שהיתה לה אחיזה מיר-חדת בהיסטוריה העולמית ואף קבעה את מהלכה על פיה, אך לא נהפכה היא לתופעה אל-היסטורית ובוודאי לא לתופעה אנטי-היסטורית. להיות „עם גורמלי“ פירושו לכל היותר „ריאני-טגראציה“ של הישות הלאומית על משקעיה ההיסטוריים הממשיים. הנור-מליזאציה של החיים הלאומיים אמנם מחייבת את שלילת „המושג“ של „עם סגולה“, אך רק בשל אותם הנימוקים שצינו מקודם.

(סוף בעמוד 15)

על כך שעל אף הנסיגות השונים בתול-דות המחשבה היהודית לנסח עיקרים ביהדות ולגבש „מושגים קבועים“ המ-חייבים את כלל ישראל, רעיון הבחירה של עם ישראל גופא לא נעשה — אף אצל השכלתנים בקרב הגוי העדות של עמנו — לנושא לימודי (דוגמה). ולא משום שרעיון זה גראה טפל בעיניהם. אדרבא, אין כרעיון הנה שהיה חודר את הקיום היהודי, אך „התודעה כל אימת שעומדת להתנשא על פני קיום זה — מתכחשת לו“, משמע, רעיון הבחירה קבע את דרכי תגובותיו והתנהגותו של עם ישראל (אכן עם חכם ונבון היה הגוי הזה!) לא בהיותו „מושג“ או טעם שכלי מודע, מפורש ומנוסח, אלא בהיותו טעמה הסמוי אך איתן של הישות הלא-אומית-היהודית. מכאן, שהמבחן היחיד למשמעות הנודעת לרעיון הבחירה — כיום כבימים עברו — היא היכולת שלנו לחיות את חיינו באופן כזה שה-רעיון נהיה משמעותי בהתנהגותנו ובי-אורח חיינו. ניסוחים לשוניים ומושגיים אינם מועילים ואינם דרושים כאן, ובי-וודאי אין בהם — בבואנו לעשות בהם שימוש כבשיגרת לשון — כדי לחפות על העדר האמונה ביעודנו כעם.

איני גורס שניתן להקים חיץ ברור

אתה בחרתנו מושג קבוע או מושג מותנה

ד"ר ישראל אלדד

אנחנו עם נון — קונפורמיסטי

לשון אחרת: הציונות החילונית איננה בסופו של דבר אלא „חילונית“ במיר-כאות מבחינה סובייקטיבית של דור או שניים שלשה דורות ובסופו של דבר היא תתגלה כ„הערמה מיטאפזית“. וה-כוונה „בסופו של דבר“ זה תתגלה כאשר ציונות חילונית זו תוגשם במלואה. או אז יפרוץ היסוד המיטאפזי שבתהליך. ואין ספק שלכך התכוון יהודה הלוי בב-טחונו שעם שיבת ציון תחזור הנבואה לישראל (והנבואה אצלו היא היא אות

מבחינה עיונית הלא צודק פרופ' ברוך קורצווייל המתריע נגד השימוש במונחים „עם סגולה“ ו„אור גויים“ תוך ניתוקם משרשם המיטאפזי-דת. חילונם אינו לגיטימי, לדעתו. „קדושים תהיו כי קדוש ה' אלהיכם“ הוזה אומר ביסוס מיטאפזי-דתי לכל צווי המוסר הבאים לאחר פתיחה זו. משמע גם, שאיסור שעטנז שווה במשקלו הערכי ל„והדרת פני זקן“ ל„ואת שבתותי תשמורו“ ו„לא תגנובו“. הבחינה „המוסרית“ בלבד יכולה להסתפק בצו השני והרביעי ולדחות שעטנז ו-שבת, הבחינה הדתית איננה מתירה סלקציה שכזאת. כשם שאיננה מתירה ציטוט מקוטע „לא תיקום ולא תיטור“ תוך השמטת הסייג „את בני עמך“, כלומר שמותר — ובמקרים מסויימים ומפורשים גם חובה — לקום באויבים שלא מבני עמך.

אלא שבמשך ההיסטוריה הארוכה וה-מסובכת נעשו כל מיני סלקציות מכאן ומכאן. עם הבחירה התחיל לבחור בין מצוות נוחות לבלתי-נוחות. והמעניין הוא שעד כה, עד תקומת הציונות והמדינה, לא נשלל עצם מושג הבחירה אף על ידי אלה שמרטו או גילוהו את כל השערות מהראש והפנים וביטלו את כל המצוות ואיכשהו השאירו את האב-חנה של „עם סגולה“ ולא פעם אף הכניסו לתוכו דברים שלא היו מעולם כלולים בו או שהתפקו על דרך פרשנות מקוטעת או מסלפת. (בן-גוריון מזה ולי-בזביץ מזה).

ישנה מידת יושר מסויימת בשלילת מושג הבחירה על ידי החוגים הלאומיים שיצאו לתרבות חילונית לחלוטין, אך מה שקורה להם הוא, שדרך זו מוליכה אותם שלא מדעתם ורצונם „לישראליות“ גבוהה ובסופו של דבר גם בלתי מוצ-דקת מבחינה היסטורית ומשפטית-בי-לאומית. אותו זרם „ככל הגויים“ שהיו לו צידוקים היסטוריים ופסיכולוגיים נת-רדד וגודחה וממש ניטרפש בשלוליות „כנעניות“ למיניהן. פירוש הדבר שהאופי האניגמטיקטלי הסובייקטיבי אינו חופף תמיד אמת היסטורית. וזו הנקודה בה מתחילה טעותו של קורצווייל: היסטור-רציציה של המושגים הדתיים מיסודם — ואין הכוונה בזאת ל„חכמת ישראל“ המאובנת, כי אם להיסטוריוציה חיה ומחיה — יש בה אמנם סילוף מסויים של כוונת המכוונים במקורות. אך מאידך היא יכולה להיות דרך שאומה חצבה לעצמה, האמת המיטאפזית בין סלעי המציאות החילונית או במדבר זה של הנפש והמוח האימאנסיפאציונים, או ב-

הש

א. למושגים „עם סגולה“ קר משמעויות חילוניות: לגויים בקידום המדע. בד של המושג מן המשור המ הנובעות מן המושג „עם הבלתי מודע של הכרה א שולל מושג זה מכל וכל להיות עם נורמלי;

ב. האם נלוות לרעיון ה מתחדשות כתוצאה מתקו שתלבותו של עם ישראל כ

ג. האם רעיון הבחירה, היהודי מן הפרט הגויי העולם ואם כן האם איכו

להיותנו עם סגולה). ולכאורה הלא ניתן להקשות, מה צורך בה נבואה, עם בוא הגאולה. הלא הנביאים היו מוכיחים את העם על פשעיהם האמנם אלה יהיו פני הגאולה. שנודקק לנביאים. אכן כן הוא, כי הגאולה תתבטא בשלב זה במתן בסיס גורמאלי, טבעי, היסטורי לעם הנבחר. ורק לאחר מכן יתברר שהמעין הנבואי רק הוסתר או הסתיר עצמו בכוונה-תחילה, „עד יעבור עם זו קניית“, שיעבור את השלב המדיני הפיסי. זה גם נרמז בנבואת העצמות היבשות של יחזקאל: תחילה קרבות עצם אל עצמו ובסוף מעלה בשר וגידים ואחר כך בהכרח חזרת הרוח. וזה כנראה גם הפתרון הנכון לאותה דילמה ראשונה של שמואל מול העם הדורש מלך, „ככל

עם סגולה - מושג ריאקציונרי

אני רואה במושגים „עם סגולה“ ו„אור לגויים“ מושגים ריאקציוניים, הן במשמעותם המקורית הן במשמעותם החדשה. לזכות שאי אלה מדינאים והוגים מנסים לתת להם.

כל עוד קשורים מושגים אלה בקבלת התחייבויות על אותו „עם סגולה“ הרי הם נסבלים עדיין, אולם ברגע שמישהו מנסה להטיל חובות על עמו הוא על סמך המושגים הללו, הרי הם נראים לי מייד כפסולים, וכלתי נסבלים ב"י יותר, כשמישהו מנסה להוציא מהם זכויות מיוחדות ודין מיוחד לאותו „עם סגולה“.

אינני רוצה להכחיש שראיון „עם סגולה“ ללא ספק תרם במשך ההיסטוריה לעצם קיומו של עם ישראל כשם שעצם קיום המצוות הדתיות תרם לכך, אולם אינני מוכן בשום פנים להוציא מעובדות היסטוריות אלה שום מסקנות מחייבות לגבי ההווה ובוודאי לא לגבי העתיד.

נדמה לי שבזאת כבר עניתי במובלע גם על השאלות ב' רג', ולכן הגני פתור מלהשיב עליהן במפורש.

אסיים רק בזאת שהייתי מציע שמניחיגנו המדיניים יוציאו את המונחים הללו בהקדם האפשרי מן השימוש שלהם.

ל ו ת

„אור גויים“, ניתנות כיום בעי-עם סגולה במוסריותנו, אור בבד נדחקת המשמעות הדתית ועל של דרכי תגובותינו והתנה-יטס לעמדות הרוחניות השונות ולהי. מהי לדעתך משקלה התנהגותנו כעם? האם אתה ואם עלינו ראשית כל לנסות

בחירה, משמעויות חדשות או ית עם ישראל במולדתו, ומה-זומה במהלך ההיסטוריה?

מניח איכות שונה של הפרט וזו של העם היהודי מאומות וזו מותנית?

הגויים. אמנם ארץ ומדינה ומלך ככל הגויים, ורק על בסיס זה מתחילה הסגולה הנבואית הטבועה בנו. והיותה טבועה בנו זו עובדה אכזרית טנציאלית ממש ללא מבלט, והיה אשר יהיו מקורותיה, מיטאפיסיים או היסטוריים, „גרידא“ (גרידא) במירכאות, כמו בן, כי אין דת ישראל ותורת משה דומה לדתות אחרות בא-היסטוריות ואלהי ישראל כאלהי ההיסטוריה, הוא יסוד מוסד באמונת ישראל. ומי שרוצה בכוח להכניס למושג „אור לגויים“ את התפקיד לקדם את המדע בין עמי אסיה ואפריקה, למשל, הוא עושה זאת משני טעמים, בין במודע בין בבלתי מודע: ראשית כל, רוצה היהודי האימנסיפאציוני שבו, הליבראלי או הסוציאליסט, להצדיק בפני

היותנו עם ה' אינו ענין לבחירתנו

שכה גם נוכחותו של נר קטן מודגשת. אך היא אינה יכולה לנפח את ממדיו האמיתיים.

החלפתי דברים עם רעיית הרבנית לקראת השתתפותי במשאלכם. את בית הספר היסודי וראשית בית הספר התיכון עשתה בין גויים. מתחילה רוסים

אקדמות-מילין: הנני „צבר-מינוס“. ע"ייתי ארצה עם הורי בהיותי בן שנה וחצי. לא הייתי בין גויים ולא יכולתי, איפא, להיכנס עד כמה הגנו „אור לגויים“. ההיכרות עם שכנינו הערבים כדוגמה, אינה יכולה לשמש כדוגמה לכלל ה"גויים על אף ההיכרות ממראה עינים,

בצפון הרחוק ואחר כך פולנים בפולין. רשמה מאותה תקופת חיים הם, כי אמנם המוח היהודי בלט בחברה הגויים והדביק בכל השטחים את המוח הגוי. הסטטיסטיקה מאשרת גם היא שאכן מעבר לכל פרופורציה, תופס המוח

כי הם נראים חברה נחשלת ולא רק בתחום הצבאי. אנשי מדע יכולים ל"תרגם למונחים מדעיים את העובדות הללו ומקור לידתם מבלי שיצביעו על יסוד ההשואה על הנחשלות של החברה הערבית כעל מקור העליונות שלנו. בחי

תחיית ישראל בארצו על רקע המתרחש בתרבות הגויים בימין ובשמאל, אינה אלא הוכחה ברורה לבחירות זו — ואני חוזר ומדגיש שנבחרות זו היא בגדר עובדה מימי אברהם אבינו, או משה רבינו, או מיום היותנו לעם, גם אם אין אדם מאמין בבוחר עליון שבחר בנו. על כן אמרנו עובדה אכזרית טנציאלית בעלת אסנציה עשירה וחזקה ופועלת שלשת אלפי שנה. הכופר רק מסתבך בבקשו הסברים לא מיטאפיסיים לעובדה זו או מסתבך בנסותו לברוח ממנה. אין לאן. על כן הפרט היהודי שולל איכות זאת נעשה מחוסבך כל כך, כי בסופו של דבר מתגלה, אם ישר הוא, שהפאתוס שלו בשלילה זו, הוא... פרי אותה סגולה, ואז נוצר הטיפוס הטראגדי קומי.

מכאן שמוטב לשאת מדעת גורל או יעוד זה שאין ממנו מנוס, ודאי לא לעם כקולקטיב, ולא רק לשאת פאסיבית, כי אם אקטיבית. „היה מה שהנך“ — כביטוי של גישה. גם לא להרתע מפני הגילויים ה„חילוניים“ או „לא-מוסריים“ לכאורה של דרך הגאולה. הם הכרח ומקבלים את קידושם מכוחם זה, בתנאי שהם מחזקים דרך זו ולא מפריעים לה. בריציבסקי ניסח בתמצית תיות: גוי קדוש? כן. אך תחילה עלינו להיות גוי על מנת שנוכל להיות גוי קדוש.

ולסיכום ותשובה על השאלה שבכותרת: רעיון הבחירה הוא מושג קבוע, ודאי אם שרשו מיטאפיסי, אך גם אם שרשו היסטורי „בלבד“. הגשמותיו וגילוייו הם מותנים, מותנים בתנאים היסטוריים אובייקטיביים ובכוחות גוף ונפש ורוח טוב-ייקטיביים.

היהודי מקום נכבד בצמרת הכשרון ה"אנושי. המסקנה? עם נבחר! די יהא גם לנפנף בכמה שמות מעולם המדינאות הבינלאומית, כדי לאמת את המסקנה הזו.

על אף כל זאת קשה לי אישית ל"הסכים שהעולם לא היה מסתדר ומתנהל כשורה בלי שיהודים יטפסו אל צמרתו. הסינים, אני מניח, מפתחים את המימן בלי נוכחות יהודית. המזרח ה"רחוק מקיים את חיינו הפעילים מבלי שהתרומה היהודית תהא מודגשת בו ואין לי גם לא מורגשת בו. מבלי לזלזל בתרומת היהודים לעולם הנאור ובראשו ארצות הברית, אני מרשה לעצמי לחדשוב כי יש גם גויים די כשרוניים, די חרוצים, די בעלי יומה ומחשבה יוצרת ואפילו די מוסריים ולפי הנורמות המ"עוצבות על ידם, הם אינם חייבים להזדקק דווקא למודל שלנו כדי שהעם הנבחר: עם הסגולה יהא להם לאור. יש מי שרואה את חצי האולם המלא. אשריו וטוב לו. יש מי שראה את חצי האולם הריק וזה רואה גם יהודים מושחתים ומנוולים, מרשיעי ברית, רשעים מרושעים, זוהמת העולם התחתון. יש מי שאומר שאין — מרמה את עצמו. האם אלה האחרונים הם „אור לגויים“?

קיימת אולי משמעות נוספת להיותנו „אור לגויים“. התנהגותם אתנו — כפי שאמר דומני יאן סמאטס — היא קנה מידה למוסריותם. הוא אמר זאת לפני אושוץ וטרבלינקה והופעתם של אלה כעבור שנים מעטות בלבד — יכלה לאשר את דבריו. אך מאז הצטרפו לחברתנו הטובה ארצות כמו צ'כיה וביאפריה וכיוצא בהן, חדלנו, איפא, מ"בחינה זו להיות מיוחסים ואיבדנו לא מעט מחשיבותנו. אנחנו עם קטן בין עמים קטנים הנתונים תחת מגפיים גדולי הדורסות אותנו. האם זה עושה אותנו „עם סגולה“?

אני מצטער לומר שאילו הייתי צריך לקבוע מבחינה רציונלית את מהותן של מטבעות לשון הללו, הייתי אומר שהן שחוקות וכבר יצאו מכלל שימוש. ענין אחר הוא אי הרציונליות של כל הנושא הזה. אנחנו עם לא נורמאלי. בכל תהפוכותינו ונפתולינו, הגנו עם שקיומו ופעילותו ובחירתו הם לא נורמאליים. על כך אי אפשר לחשוב בכלי השיבה מקובלים. על כן על השאלה: „עם נבחר — מושג קבוע או מושג מותנה? — התשובה היא: מבחינה אי-רציונלית הריהו מושג קבוע, מבלי ש"יותנה בהתנהגותנו וגם לא בבחירתנו. כותב המהר"ל: „כי ההפרש אשר יש בין ישראל לאומות, כי השם יתברך בחר בישראל כעצם ולא בשביל מע"שיהם הטובים, שלא לומר דווקא כאשר הם עושים רצונו ש"ל או הש"ת בחר בהם ולא כאשר אין עושים רצונו של הש"ת ולפיכך כתיב: „והייתי לכם לאלקים“ קודם ואחר כך „והמה יהיו לי לעם“. כלומר מה שהשם יתברך בחר בישראל הוא קודם ואף כי ישראל אינם מקבלים אלוקותו, אבל באומות כתיב הפרטים, לא בחירה כללית ולכן אצל נח שהש"ת קרבו זה היה בשביל מע"שיו בלבד, ולכן לא היתה הבחירה בזרעו כלל“.

אם לנסח זאת במילים שלנו, הרי כשם שהבן אינו יכול לבחור את אביו ואת אמו אלא לקבל אותם בעל כרחו, כך גם היותנו עם ה' אינו ענין לבחירתנו.

המלבי"ם משלים את דברי המהר"ל באמרו: „יש הבדל בין עם סגולה ובין (טוף בעמוד 15)

מעבדה פדגוגית ראשונה מסוגה

מעבדה פדגוגית, שתהיה הראשונה מסוגה במוסדות להשכלה גבוהה, עומדת להפתח באוניברסיטה. מעבדה זו תושבת על התפתחות המדע הפדגוגי בימינו, תוך תיאום עם הדרישות המיוחדות של בית הספר לחינוך.

המעבדה תשרת את הסטודנט המכשיר את עצמו להוראה בחינוך היסודי, בחטיבת הביניים ובחינוך העל יסודי, במיטב החומר הדידקטי והטכנולוגי-חינוכי, לשם העשרת שיעוריו הניתנים על ידו במסגרת התנסותו כמורה. המעבדה תאפשר לו עבודה השואפת תית בין שיטות הוראה עליידי בדיקת ספרי לימוד שונים. כמו כן יוכל לבדוק מערכים ואמצעי עזר לימודיים למיניהם בכל מקצועות ההוראה הכלולים במסגרת הכשרת מורים בבית הספר לחינוך. במסגרת המעבדה יאומנו הסטודנטים בבחירת חומר דידיקטי מתאים.

המעבדה תכלול: תיקיה לפי מקצועות, סרטי קולנוע, שיקופיות, סרטי קול, תקליט, ספרי לימוד, תמונות, מפות, סרטון.

שוא מפעל חייו. חלק ממחקר זה פורסם לאחרונה.

נושא המחקר הוא התפתחות אמונות הדעות בצורה, בפסיכול, בפסיפס וכדומה ושימוש באגיה ובמבנה זרה מצד אחד ובפולחני הדתות המונותיאסטיות מאידך. הוא כולל הסבר מקיף של רקע ציוני התורה שבכתב ושבעלפה, של הגבלות לגבי אמונות הדעות ושל מגמות הנצרות והאיסלאם. קורס זה שופך אור על התפתחות ההיסטורית של יחס הדתות לאמונות. כמו כן בודק את התמורות שחלו בהתקופות שונות ואת המגמות האידאולוגיות של שתי הדתות, שינקו מהדתות את רעיון ההסטוריה והפוליטי.

תשומת לב מתאימה ניתנה לתפקיד האמונות בתורת ישראל, בבית המקדש ובבית הכנסת וכן לשרותה בפולחני עמים שונים אחרים, ולהשלכותיה בבנין בתי כנסיות ובתי צבור, מיבנם וקישוטם בימינו.

חידוש מעניין בתכנית למודי היסוד יום ד"ר יהודה מוריאל מרכז למודי היסוד ב-אוניברסיטה. המדובר בסימנריון בין מחלקתי, בו משתתפים מרצים מהמחלקות לתלמוד, תנ"ך ופילוסופיה יהודית.

מטרת הסימנריון, לקרב את הסטודנטים ללמודי היסוד ביהדות, ע"י שיתופם באופן פעיל בסימנריון זה. בדרך כלל משתתף בסימנריון מרצה אחד. התחל-

פות המרצים והאספקטים הרבים שידונו בסימנריון זה מעוררות עניין רב בקרב הסטודנטים.

נושא הסימנריון הוא: "בהירות ישראל בין העמים". בשלב ראשון נתקבלו 25 סטודנטים בלבד - לאחר בחירה קפדנית.

נות. ככל שהשכבה גבוהה יותר מבחינה חברתית וכלכלית - גבוהה יותר גם רמת ההגיון. ההגיון משתפר גם ככל שהגיל עולה.

תלמידי בתי ספר עיוניים עולים בחשיבה על התלמידים מבתי ספר מקצועיים, לעומת זאת לא גילה המחקר כל הבדל בין תלמידים לתלמידות.

מטרה שניה של המחקר היתה לגבש צורה של מבחן לבדיקת רמת החשיבה. מבחן זה, אמנם חובר והוא נמצא כבר בשמוש מעשי ברוב התחנות הפסיכולוגיות בארץ.

ד"ר מ. לוינגר מהמחלקה לזואולוגיה פתח את בעיית פיתום האווזים בארץ על ידי פיתוח שכלול טכנולוגי במכונה לפיתום אווזים.

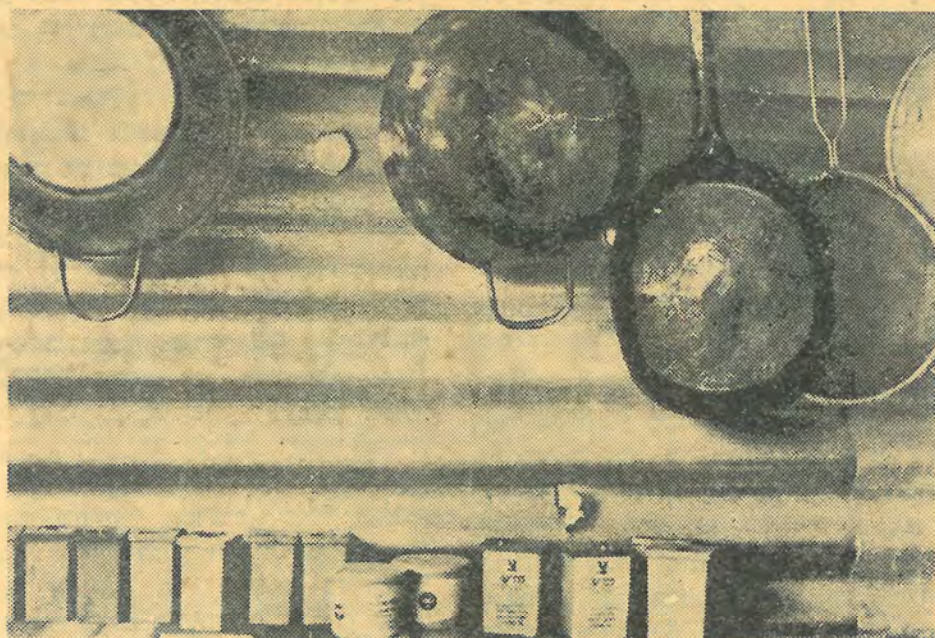
הרבנות הראשית אסרה בשעתו את השימוש במכונה לפיתום אווזים, משום שעבדו בה בשבת וכן לנוכח מספרם הרב של האווזים שהוטרכו והסתננו לשוק הער-למי.

ד"ר לוינגר שיכלל את המשפכים שדר-כס מכניסים את התירס לגרונו האווז על ידי שעשום מחומר המונע פציעת הוושט, המכונה תופעל ע"י שזון שבת שהותקן במנוע המכונה.

יש לציין שענף האווזים התפתח מאד לאחרונה, בעיקר בעקבות היצוא הגדל והולך של כבד-אווזים לחו"ל. כ-900 משפחות עוסקות בפיתום אווזים, והרבנות הראשית התחשבה בהפסד המרובה ונהגה לקולא ובמהירות מרובה בהתירה את הפיתום.

אגודת הסטודנטים עומדת לערוך משאל בקרב הסטודנטים כדי לקבוע את אופי קרנבל-פורים המתרגש לבא. השאלון ש-עומד להיות מופץ בין הסטודנטים מתייחס בעיקר לקרנבל פורים משנה שעברה, ש-נחל כשלון חרוץ. הסטודנט מתבקש לציין מדוע ולמה לא נהנה (או כן נהנה) ב-פורים שעבר, וכן להציע תכנון לקרנבל פורים הקרב ובא.

לאחר שסטודנט בעל-קרחת התרברב בפני צחי אבן כי אין לו את עול התס-

מטבח, "האינטליגנטים" במוצב שבתעלה

רוקת. השיב הלה: "אבל יש לך יותר פנים לחחוק".

יופי שוורצבלד, מרצה לפסיכולוגיה, א-מר באחד משעוריו, בימינו למושג "בתולה זקנה" אין משמעות ריאלית. היום נכון יותר לומר: "רווקה זקנה".

מאמרותיו האחרונות של בני מוצ'ניק: "היא לא נותנת לאף אחד רק למי שמבקש".

מספרים על סטודנט באוניברסיטה המ-כין עבודות סימנריוניות לכל דורש תמורת תשלום. כשבאים ושואלים אותו מה המחיר עבור עבודה כזו, הוא משיב: "תלוי איזה ציון אתה רוצה".

על אחד הכסאות בכ"פים מופיע המשפט הבא: "כאן קבלתי B.A. יחד עם אולקוס".

"על מה צוחקים" - שואל צחי אבן את בני מוצ'ניק באחד השעורים. "לא חשוב - משיב בני - תצחק בקול רם רוצים שה-מרצה יחשוב שיש לו בדיחות טובות".

ד"ר שובל: "עד תקופתו של פרויד מין היה תענוג. מתקופתו של פרויד והלאה מין הפך לצורך".

חפז אותי...

לשאלתו של מר שמואל מלמד (פיזיר-לוגית) השיב סטודנט שכנראה לא ירד לעומקם של דבריו... על-ידי הכלאה יוולדו ילדים חצי צהובים וחצי ירוקים".

באחד מתכניות מוצאי-השבת באוניבר-סיטה, ביקש מני פאר, המנחה, מאברהם שטוב רשות לספר שלוש בדיחות גסות... מצידי תספר אפילו חמש" - השיב אברהם.

כאשר הסביר המרצה בשעור תלמוד כי "לא תחמוד" - הנו לאו במחשבה, קפץ אחד הסטודנטים, "אם כך אני מסכן".

שרגא ציב, אסיסטנט: "האדם והחזיר שייכים לאותה קטגוריה שניהם אוכלי-כל".

לשאלה מסובכת של אחת הסטודנטיות השיב יגאל גרוס, "אני מטיל וטו אדמיניס-טרטיבי" והמשיך בהרצאתו.

ד"ר זלכספי הציע הצעת - יעול לבנות המין היפה העוסקות בסריגה באמצע הש-עור... על כל הבנות לשבת בשורה הרא-שונה כדי שאוכל לבחון את ההספק האישי של כל אחת ובמדת הצורך להעניק פרסים".

וררית אבינרי נוהגת לומר לכל מי ש-שופך לפניו את מרי לבו, "ארחם עליך בשעת הפנאי..."

הספר "גנת האגוז" שהוא פרוש לתנ"ך נמצא לאחר חפוש רבים בספריית המח-לקה לבוטניקה.

ד"ר מאיר: "כן או לא של בת מש-מעותו כסכין של חירורג שחורץ גורל" - "שלה" - אמר אחד הסטודנטים.

פרופ' הרצל פיש, רקטור האוניברסיטה, נקרא לשרת מלואים. הוא עובר אי-שם קורס קציני הג"א. בצעירותו שמש כקצין בחיל-הים הבריטי. כולנו מצדיעים למפקד הנערץ ומאחלים לו "בהצלחה".

צחי שטיין

נים למיניהם, תבניות למוד ועוד. כל החומר יאורגן בצורה שמושית למעיין, באמצעות קטלוג מרכזי, הערוך לפי חתך מקצועי.

בחדר העיון ימצאו תאי לימוד אינדוידו-אליים עם מיכשור מגוון, מקומות לעבודה קבוצתית ושולחנות לעיון. החדר יהיה קשור לרשת הטלוויזיה הפנימית של האו-ניברסיטה. לחדר העיון יהיה צמוד גם חדר להעלאת ציוד אור-קולי, קבוצתי ואינ-דיוידואלי. כן יוצמד אליו חדר מיון, ובשלב הסופי גם בית-מלאכה לביצוע פרויקטים הקשורים ביצור מכשירים דידיקטיים.

קורס הסמכה למורי טבע להטיבת הבי-ניים נפתח בבית-הספר לחנוך באוניבר-סיטה. הקורס אורגן ביוזמת המחלקה להשתלמות מורים והפיקוח על מדעי הטבע שבמשרד החנוך והתרבות. הלמודים יהיו תלת-שנתיים, וינתנו ש-עורים בפסיקה, כימיה, ביולוגיה, מת-מטיקה וחנוך - לפי תכניות לימוד חד-שות במדעים. הקורס יכלול לימודים עיר-ניים, השתתפות במעבדות, הדרכה אישית והכרת תכניות למוד חדשות.

במסגרת קורס זה ישתתפו 25 מורים למדעי הטבע המומלצים ע"י משרד הח-נוך והתרבות.

קורס מיוחד במינו העוסק בנושא בלתי שגרתי נפתח לאחרונה באוניברסיטה. המ-דובר בקורס שיעסוק ביחס שבין האמונות ליהדות, הנצרות והאיסלאם, וכבר מתחילתו הוא זוכה להענות רבה מאד.

הקורס ניתן על-ידי אינג' דוד קוטלר, המתמסר זה שנים רבות למחקר הנושא,

ועדות

מזכיר לסטודנט הנחל

ועדת המשמעת של האוניברסיטה היא ועדה עסקית מאד ובמיוחד תקופה קצרה לאחר הבחירות, כי רוב התלונות המגיעות לוועדת משמעת קשורים בצורה כלשהיא לבחינות.

היום לאחר שסיימו את בחינות סמסטר א' מועד א', יתכן ויש מישהו (זה קורה!) המצפה להזמנה לדיון בועדת משמעת. לסטודנט כזה ולשאר הסטודנטים הישרים הרי חלק מהחלטות ועדת משמעת בשנת תשכ"ט.

א. סטודנט שסרב להשמע להוראות המרצה שאסרה עליו לכתוב את המבחן נענש בביטול הקורס.

ב. סטודנט שהואשם בהעתקה ובכתיבת פרטים כוזבים על גבי מחברת בחינה לאחר שנתפס בהעתקה, קיבל נזיפה חמורה על התנהגותו זו והוחלט שלא לאפשר את המשך לימודיו לשנה הבאה.

ג. סטודנט שנמצא משתמש בחומר עזר אסור בבחינה, נענש בביטול הקורס וחוייב לקחתו שנית בשנה הבאה. כן הוחלט לנזוף בנזיפה חמורה עם אזוהרה כי יוצא מהאוניברסיטה במקרה של עבירה נוספת.

ד. סטודנט שהואשם בהעתקה מחומר עזר אסור בבחינה, נענש בקבלת הציון "נ" וחוייב לקחת את הקורס שנית בשנה הבאה.

ה. סטודנט שהואשם בכך ששלח את עמיתו להבחן במקומו הופסקו לימודיו עם רשות להגיש בקשה להתקבל מחדש כעבור שנה.

ו. שני סטודנטים שהואשמו בהפרת משמעת הבחינה ולא שזו לאזהרות של המשגיחה, נענשו בביטול הקורס.

ז. 3 סטודנטים שהכניסו לאולם הבחינות חומר עזר אסור, נענשו בביטול הקורס.

אלו הם חלק מהמקרים בהם דנה ועדת משמעת לאחרונה...

ש. צבי

בהתאחדות הסטו'

"התפטרתי כי אין ברצוני

לשבת בבית סוהר"

יהושע שיל, חבר מועצת אגודת הסטודנטים בבר אילן, התפטר מתפקידו כמזכיר לענייני מנהל וכספים (גזבר) של ההתאחדות הסטודנטים הכללית. בתפקיד זה שימש שלושה חודשים בלבד, ונראה היה תמוה עובדת התפטרותו. מה גם שמסר לנו כי יהושע העלה את ענייני המנהל והכספים בהתאחדות הכללית על דרך המלך. גם באגודה של "בר אילן" הוא עסק פעיל מאד ובעל יוזמות ברוכות. שאלנו אותו על הסיבות

 ביה"ס לנהיגה
 מסלול
 אופנועים, קטנועים
 ומכוניות פרטיות
 מחיר לסטודנט:
 6 ל"י ל-30 דקות
 חולון ככר ויצמן 5, טלפון 842500

שהגיעו להתפטר מתפקידו.

"אי סדר מוחלט"

"כשנכנסתי לתפקיד — אומר יהושע — מצאתי אי סדר מוחלט על כל צעד ושעל. הוצאות והכנסות של כספים נעשו בצורה שאינה הולמת גוף צבורי המייצג את כלל הסטודנטים בארץ. ניצב בפני אתגר לארגן סדר במשרד זה ולהתחזקת אחר מספר דברים תמוהים ובלתי מוסריים, אך במהרה נוכחתי לדעת שמנסים להכשיל אותי בתפקיד זה."

"נתבקשתי ע"י סיו"ר ההתאחדות להופיע שלוש פעמים בשבוע במשרדים הנמצאים בירושלים, בטענה כי אני יכול לגלות מספיק יוזמה בפעמיים בשבוע שאני נמצא שם. אם לדבר על יוזמה, הרי שבזכותי הגיעה ההתאחדות

להסכם פשרה עם בטוח לאומי על הכספים שמגיעים לאחרון, לאחר שני תיים של פעילות ללא העברת דו"חות למוסד זה. אך מרגיזה דרישתו של הסיו"ר שאמר "אם עומס העבודה שלך אינו מצריך שלוש בקורים בשבוע במשרד, תצייר עבורנו ביום השלישי פוסטרים (פלקטים) ותסחוב חבילות ל"דואר. האם זהו תפקידי, והאם לשם כך אני צריך לבוא מת"א לירושלים?"

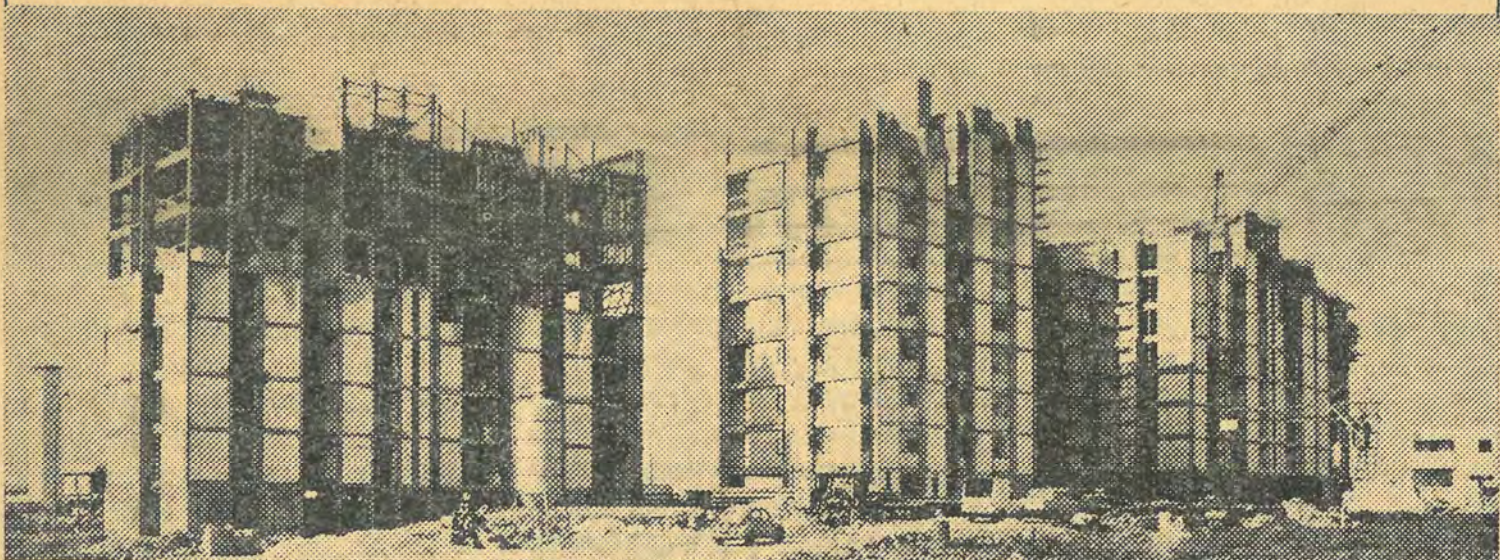
הוצאות מנופחות

"הייתי מתעלם מנקודה זו, אך אין ברצוני לשבת בבית סוהר בגלל תככים של אנשי ההתאחדות. במשך ארבע שנים ניכר מס הכנסה מהעובדים שלא היה להם פטור ממס הכנסה, ובמקום

להעביר את הניכויים למס הכנסה, הכניסו את הכספים לקופת ההתאחדות. מצב החשבונות של האגודה לא היה לרווחי. לפי סיכומים ראשונים שנעשו על ידי התברר לי שלהתאחדות היו הוצאות של 30.000 ל"י במשך שלושת החודשים בהם כהנתי בתפקידי. מזה שולם עד עתה כ-17.000 ל"י ונשארו חובות בסך 13.000 ל"י. נוצר אצלי הרושם שנבחרו ההתאחדות אינם חושבים מספיק לפני שמגישים את דו"ח ההוצאות החודשיות שלהם ומנסים לעשות עסקים מכך. כי לא יתכן שנבחר מסויים יגיש לי חשבון הוצאות מידי חודש בחודשו על סכום שנע בין 270 ל"י ל-290 ל"י. כשביקשתי שיביאו לי קבלות על הוצאות אש"ל, לעגו לי.

זאת רמת האוניברסיטה

כאן יתחילו החיים כבר באביב.

בוא לגור גם אתה בסביבה תרבותית

רמת-האוניברסיטה — שכונת מגורים ההולכת ונשלמת ליד אוניברסיטת בראילן, בנינים רבי-קומות וקוטג'ים מפוארים מרווחים כשבכל אחד מהם הסקה מרכזית, מעליות, אנטנה לטלוויזיה מרכזית, אספקת גז מרכזית, מרכז מסחרי ליד הבית, מגרשי חניה מרווחים ו...נוף נפלא הנשקף מכל דירה.

דירות ברמת-האוניברסיטה מוצעות לך במחירים מפתיעים:

4 חדרים החל ב- 51,000 ל"י

5 חדרים החל ב- 61,000 ל"י

תנאי תשלום נוחים, משכנתאות בלתי צמודות.

רמת האוניברסיטה: מפעל בניה משותף של "גד"

חברה לבנין בע"מ, "כלל" חברה להשקעות בישראל

בע"מ וקבוצת וולפסון.

פרטים והרשמה: תל-אביב, דיזנגוף 173, טל. 226746

רמת-גן, ביאליק 45, טל. 725137, ירושלים, שלומציון

המלכה 4, טלפון 27775.

מי מפחד ממסיבת יום הולדת?

(הנערים בחבורה בתיאטרון "בימות")

הכותרת אינה מקרית. יש דמיון רב בין "הנערים בחבורה" של מארט קראוולי לבין מחזהו של אדוארד אלבי "מי מפחד מווירג'יניה וולף?". ראשית, לשני המחזות הכתובים אין ערך אוניברסלי כפני עצמו. ערכם האמיתי הוא רק הצגה על במה, בתנאי שבמאי מעולה יידע להשתמש בחומר הקלם הדרוש מטי הטמון בהם ולתדרך כשרון את קבוצת השחקנים הקטנה הדרושה לשם ביצועם. את שני המחזות ביים בארץ הוי קיילוס.

"מי מפחד מווירג'יניה וולף" היתה אחת ההצגות הטובות והמרגשות ביותר שראיתי. את ביצועם הנפלא של מרים זוהר ומישה אשרוב בתפקיד מרתה ו"גורג" קשה לשכוח. ב"הנערים בחבורה" יש השפעה מודעת מ"ווירג'יניה וולף" לאלבי. יתר על כן, קשה לתאר את "הנערים בחבורה" ללא המחזה שלפניו. קראוולי מושפע מאלבי בבניין הדיאלוגים המהירים והקופצניים שלו, בנוסף של "מסירות" כדור מיד ליד; בחשיפה הא-כורית והמלודרמטית (מקומיות לסארקום, מצחקק עד לזעקה איומה) של נפש הגיבורים בעירומה, בעיקר על ידי האמצעי של "משחקי-אמת" בחברה ועוד. אלא שאצל אלבי מוארות הסטיות האנושיות מזווית עולמם של אנשים "נורמלים". אצל קראוולי נוסף גופך חדש: הוא מתאר (מנסיונו האישי) את עולמם של אנשים סוטים, מיעוט המצוי בשוליה של החברה. עם זאת, נכונה אכזבה לכל שוחרי הסנסציה למיניהם. לא ההומור סקסואליזם הוא בעיניו הראשית של המחזה. קראוולי אינו שם את הדגש על גינונים חיצוניים, על מנהגיו המיניים המוזרים של מיעוט זה. הוא מעוניין יותר בהומוסקסואליסטים כבני אדם. כדברי הבמאי: "כמו בכל מחזה טוב תמצא כאן ידידות, אהבה, בדידות וקנאה". קראוולי לא חיבר כאן כתב-אשמה ולהיפך, אין כאן לימוד זכות מוחלט. הבעייה מוארת, פשוט, מזווית אחרת, לא סנסציונית אלא אנושית. אין זאת אומרת שבהצגה נעדרים כמה קטעים סנסציוניים לשמם. כמו בהבטחה על גבי כריכת הספר (באנגלית) שאחרי "הנערים בחבורה" ייראה גיבול הפה ב"ווירג'יניה וולף" כ"פספוזי זקנות בכנסיה". הביצוע המר עולה של שלושה שחקנים מתוך הצוות יודע להדגיש אפקט חשוב זה.

מסיבת יום הולדת

כל המחזה מתרחש במקום אחד — ביתו של סופר כושל ומתוסכל, מייק (עודד תאומי). העילה למיפגש עם הדמויות השונות היא מסיבת יום הולדת שעורך מייק לידידו היהודי הארוולד (שלמה בר-שביט). למסיבה מופיעים ד"ר נאלד (דודו ירדני), בן זוגו של בעל-הבית הנתון לטיפולו של "סנדלר-פסיכיאטר"; אמורי (טוביה צפיר) שהוא ה"הומור" היחיד בעל גינוני אשה מוב-הקים ו"בן זוגו" הפורטוריקני ברנארד; האנק (נסים זוהר) ומאהבו הצעיר לארי (דן רוגו). "בעל השמחה" עצמו הוא, נוסף לכל הבעיות היהודי, מעשן סמים ומכוער כקוף. שני גברים נוספים מופיעים למסיבה כאורחים לא-קרואים: הקאובי של הצוות המוגש כ"מתנה"

ללילה אחד להארולד, לכבוד יום הולדתו ואלן (ניקו ניתאי) חברו של מייק הנקלע למקום "בטעות". הוא, "נורמלי" (בהמשך המחזה מוטלת עובדה זו בספק), נשוי, אב לשני ילדים ו"ישר כסרגל", כהגדרתו של מייק. אלן מופיע למסיבה ברגע של משבר בחייו (הסיבה לכך — אינה ברורה בהצגה) וכדי ליצר עימות בין עולמו הנורמאלי כביכול לעולמו יוצא-הדופן של שאר הדמויות. הגיבורה הנשית היחידה במחזה היא תמונה של ג'יין הארלו כמ-דומני. לעובדה שאיש מן הגיבורים אינו

הבמאי הוי קיילוס

"מתייחס" לתמונה זו — יש משמעות מכרעת. הם אדישים לקיומה הדומם.

חוויה תיאטרלית

הפתיחה הארוכה של המחזה היא כולה של עודד תאומי היודע להפיק מן הסיטואציות הנתונות את מלוא הקומיות המ-טורפת, האירוניה העצמית של הדמות והאכססהיביציוניזם שבה. בחלק השני יש מעבר לדרמה ואפילו מלודרמה. כאן נכנס לתמונה שלמה בר-שביט שהביצוע העילאי שלו לדמות "בעל השמחה" הירודי בא כהנגדה מפורשת לביצועו של תאומי. לחזות ולהשוות בין שני אופני הביצוע המנוגדים — אך המעולים כל אחד בדרכו — זוהי חוויה תיאטרלית מעניינת ומהנה. עודד תאומי מתפרץ, משתולל, מתקיף בכלים כבדים, היסטרי, בייחוד במונולוג השני שלו. בסצינת הבכי המטורף בסימונו של "משחק האמת" הטלפוני הוא מגיע לשיא של ממש. שלמה בר-שביט, לעומת זאת, מדגיש את עליונותה של דמות היהודי במשחק שקט, מופנם, אדיש כמעט, בגוי לכל פרטיו, עד לתנועה הקטנה ביותר. הארוולד אינו מתפרץ לעולם. הא עוקץ, פוגע אך בניגוד למייק הוא מעדיף (כהגדרתו של בר-שביט) את העקיצה בסיכה על ההכאה בגרון כבד. הוא נשאר תמיד "מלכת הקרח", מחוץ למשחקם של הא-חרים, מתבונן אירוני היודע להשלים עם מצבו המיוחד ולצפף על כל העולם בתלבושתו הוויקטוריאנית המוזרה ובשלל הטבעות שעל אצבעותיו. הוא מוכיח למייק שבכשרון להרוס אדם ע"י חשיפה אכזרית של נקודות-תורפה הוא עולה עליו משום שהוא ניחן במותר האירוניה הלא-איכפתית כביכול.

הצגה הנישאת על כתפי שלשה

טוביה צפיר כאמורי מתגלה כשחקן

במלוא מובן המלה. נכון, הוא פורט יותר מדי על אפקטים קומיים חיצוניים מגלם. אבל הוא יודע, תוך כדי כך, עד כדי יצירת פארודיה על הדמות שהוא להפנות את תשומת-לבנו לצדדיה המור-פנמים יותר של הדמות. לטראגיות שבה. כוחו של הוי קיילוס כבמאי ניכר בעובדה שהצליח ליצור הצגה שלמה בת תשעה משתתפים הנישאת, למעשה, על כתפיהם של שלושה משתתפים בלבד. לנסים זוהר יש רגעים טובים. הוא

הפתעה לסטודנטיות

(במיוחד למחפשות) וגם לנשואות

היי יפה במחיר מוזל

טיפול קוסמטי, איפור וכד'

כתובת המכון: בראילן, אסבסטונים ביתן 15

מהרי להזמין תור בכל יום בשעות 4—7 אחה"צ.

להתראות,

אביבה מרוז

קוסמטיקאית מדופלמת

שפות בתקליטים

אנגלית, צרפתית, עברית

ערבית, גרמנית

יונית, איטלקית, יפנית

פורטוגזית, רוסית

מחירים נוחים!

ספרדית וכו'

דנגור בע"מ, דרך פ"ת 44 תל-אביב. טלפון: 36247.

דרושים מתנדבים!

פעמים בשבוע בשעות אחה"צ (שעתיים כל פעם), בהגשת עזרה

בהכנת שיעורים לתלמידי בתי-ספר עממיים באור יהודה.

בדבר פרטים: נא לפנות לפוצי במזכירות ב"ס לעבודה סוציאלית.

לסטודנטים ולמרצים

% 15 הנחה

בבטוח רכב

ל פ נ ו ת

קליין ביטוחים

יהודה הלוי 43, ת"א

חדר 15

טלפון: 622208

"מילסט" בע"מ

חברה קבלנית בע"מ

המשרד: סוקולוב 10.

דירות פאר

מחירים זולים

3-4 חדרים

בכפר סבא

10 דקות נסיעה מהאוניברסיטה.

לימדו לרקוד במהירות וביעילות
בשעות הנוחות לכם
אצל אנש'ל
המורה המפורסם בישראל.
הנחות גדולות לסטודנטים.
תל-אביב, רח' עליה 3, טל. 221683

היהדות היא דת-לאום ללא הפרד

(המשך מעמוד 4)

מכריז בכך, בצורה חד-משמעית, כי הוא מצטרף לעם היהודי ההיסטורי, המוגדר, עם התורה, שאחת ממצוותיה העיקריות, המשמשת אות בין היהודי לאלוקים, היא המילה. קבלת עול מלכות שמים היא הדבר העיקרי בגיור, והיעדרה — יעשה את הגיור לאקט פורמלי, לא-דתי, חסר כל משמעות של ממש.

ישאלו נא הקוראים את עצמם: האם נכון הדבר לעודד אותן נשים נכריות שלא להתגייר, ובכך לפגוע בהליכי הגיור המסורתיים בני אלפי השנים, בשם חופש המצפון כביכול? והרי לפנינו תרתי דס' תרי: עומדות נשים אלו (או ילדיהן) ומבקשות להכיר בהן כ"יהודיות" דווקא. וכשבשם דיניה של אות יהדות הן נדרשות למלא את המינימום הנדרש מכל מכל יהודי אחר כדי לזכות בכך — הן מסרבות בעקשנות. היכן המועדון בעולם בכל המשטרים ובכל התקופות, שהכניסה אליו לא דרשה מילוי אף תנאי פורמלי אחד? מפלגות, מועדוני ספורט, ארגוני עבודה, מוסדות לימוד, — דורשים כל אחד עפ"י דרכו ולשיטתו, תנאי מינימום להתקבלות מן הזרים. ורק היהדות צריכה, משום מה, ליהפך למועדון הפרוץ ביותר, שאינו דורש מן המבקש להצטרף אליו לעשות אלא זאת בלבד: להוסיף ברוב טובו ולהכריז כי הוא "מצטרף", או "הצטרף" כבר. הגיחוך שבדרישה זו אינו טעון הסבר ופיתוח.

המושג "כפייה" אין לו על מה שיסמוך. בהקשר זה. אין דורשים משום אשה לא יהודיה להתגייר. אלא, אותה אשה הטוענת כי החליטה לקשור גורלה ביהדות, נדרשת למלא את דרישות ההלכה. היכן כאן ה"כפייה"? אם אין "כפייה" במילתם של רבבות יהודים בארץ המכריזים על עצמם כלא דתיים ואף כבני-בלידת, מדוע יש "כפייה" כשמדובר בנכר ריח דווקא? אשר למגילת העצמאות — אין זה נכון שהיא משוללת מכל וכל התייחסות לדת. במפורט מוזכרת בה היצירה הדתית של עמנו בארץ, בצד היצירות האחרות. ואף "צור ישראל" המופיע בה, אינו משולל לחלוטין משמעות דתית, אם כי "וגואלו" הושמט. לבקשת כמה מנהיגים חילוניים קיצוניים. ואילו מגילת זכויות האדם — אמנם מדברת היא על אי-אפליה על רקע דתי או גזעי. אך, האם דיני הגיור יש בהם, "אפליה"? במה? וכלום אין הנצרות והאיסלם דורשים אף הם דרישות משלהם להתאסלמות או להתנצרותו של אדם? מי בעולם טען ברצינות כי דרישות פנימיות אלו מהוות דרישות מפלות, כביכול, הנצרות או האיסלם?

ולבסוף: הטענה היחידה ההגיונית בנושא, היא בזכות פישוטם היחסי, ב"מישור המינהלי בעיקר, של הליכי הגיור. ואמנם, הרב הראשי ניסים כבר הודיע על הקמתו הקרובה של ב"ד גיור, וכן על השמטת כמה מלים בנוסחת הגיור, שאיבדו משמעותן במדינת ישראל העצמאית. פשוט זה הוא התשובה העיקרית לבעיה, ובודאי שיש לברך עליו.

ז. חשש ה"פילוג" כביכול.

מכל הטענות — נראית לנו טענה זו לאומללה שבכולן. בעוד שידוע לטור ענים כי אימוץ ההפרדה בין דת ללאום הוא שעלול להביא פילוג, בכך שיאלץ את הרבנות לנהל פנסי רישום נפרדים לגישוואי, כדי למנוע סכנת גישוואי תע-רבות וחשש ממורות מיהודים דתיים

החרדים לכך — טוענים הם את ההיפך דווקא. מה הגיון בטענה זו? אם המצב הקיים, שהוא פרי המסורת ושמירת הרציפות ההיסטורית הוכיח עצמו כשומר יקר של האחדות הלאומית דווקא, מס-רב ההגיון הפשוט לראות כיצד תיפגם אחדות זו דווקא כאשר המצב הקיים ייפרץ, כפי שיכול היה אילולא התיקונים שהכנסת עומדת לקבל.

גישוואי התערובת הטילו תמיד אימה בעם היהודי, מימי עזרא ונחמיה ועד ימינו אלה. הפרופסור בקי, הסטטיסטי-

(סוף מעמוד 11)

עם קדוש. שסגולה היא דבר שחשוב מצד החן והיופי וישים אותו באוצר מיוחד כמו סגולת מלכים והמדינות, ונקראו עם סגולה מצד שבחר ה' בהם אף שאינם עבדי ה' וגוי קדוש, אבל עם קדוש נקראו בעת יתקדשו ויתרוממו מצד קדושת מעשיהם ועם סגולה מציין מה שבחרם ה' בלא שום הכנה מצידם. הרב קוק רואה את קדושת ישראל בנויה על היסוד הסגולתי שאיננו — בדומה לקודמיו — תלוי בתנאים ועל היסוד הבחירתי המותנה במעשים טובים ואף כי משקלו של היסוד הסגולתי עולה על זה הבחירתי, "ברית כרותה היא שהסגולה הפנימית לא תתגלה בזמן הזה, כי אם לפי אותה המידה שהבחירה מסייעת את גילוייה".

מכל האמור נשמע שהמשמעות החי-לונית של המושגים עם סגולה ואור לגויים, הן מפותקות ביותר והאמונה בהם היא היתממות ואונאה עצמית. ה"קמפוסים ברחבי עולם מסוגלים לתת מענה לקידום המדע וכן לגורמות מור-סריות, לא פחות — ומבחינה כמותית ודאי יותר — משאנו כעם קטן מסוגל לכך. הבעיה הוויטאמית והיחס אליה וההלה בקמפוסים והיא גולדה מתוך ראייה מוסרית השוללת מתוך תמימות את ההתערבות האמריקאית. ואל נשכח כי לא אנחנו אלא האמריקאים הם ש"שיגרו את האנשים אל הירח..."

ואל נשכח כי קיומנו כאן על אדמת אבות, בא במידה רבה של צדק סובי-יקטיבי — על השבונם של אחרים. המוסר המתלבש על עובדה זו, הוא סלקטיבי. לכן גם אי-הנורמליזציה מעניקה לנו פרביליגיות. ברגע שזו תיעלם — ייעלם עלה התאנה שכיסה על ערוותנו ונצטרך להצדיק את התוארים הרמים הללו. "רבי לא שנה, חיה מנין לו". אם כעם לא נורמלי בתנאים לא נור-מליים, אנו רחוקים מלממש ומלמלא אחר התוארים: עם נבחר, עם סגולה וכו', מהי הערובה שנרצה לעשות זאת כעם נורמלי.

רעיון הבחירה קשור ברעיון האמונה. אמונתנו בבחירת ה' אותנו — היא אשר עושה אותנו למה שהננו. אמונתנו זו, היא שגם מציגה לנו את התביעה להצ-דיק את נשיאת התוארים. התייחסותנו לתביעה הפוכה אותנו מעם נבחר לעם בוחר.

האמנם עם בוחר?

אכן, כבר היה לעולמים וממילא מכה האמונה בנצח ישראל. גם עתיד להיות וה' יהי בעזרנו כדי ללבות מחדש את הווייתנו כעם בוחר, שהרי כך המ-שיל ריש לקיש בשם רבי ינאי: "שיתף הקב"ה שמו בישראל. למה הדבר דר-מה?" למלך שהיה לו מפתח של פלט-רין קטנה. אמר: אם אני מניח ה-מפתח כמו שהיא הרי היא אבודה, אלא הריני קובע בה שלשלת, שאם

קאי הממשלתי הראשי, קבע במחקר חדיש שלו כי כחמשה מיליון יהודים אבדו לעמנו, 40 השנים האחרונות, עקב גישוואי תערובת. דהיינו: ההתבוללות, שעיקרה פריקת עול הדת היהודית בצור-רה טוטלית, הביאה, "לתרומת" היהדות לבצורת של חמשה מיליון יהודים!!! כלום זהו האידיאל של ישראל להבטיח תוצאה אכזרית שכזו? האם לא ברור לטועני טענה הבל זה כי הפרדת הדת מן הלאום בארץ הרתיע מאות אלפי יהודים מסור-תיים-דתיים מלעלות לישראל? וכלום אין חשש ל"ירידה" אם תתקבל הפרדה כזו? במחשבה שניה, נראה לנו כי לא יוכלו

טועני "חשש הפילוג" להתחמק מלהודות בטענות הגסה, לאורו של מחקר מדעי צרוף של אדם בלתי-תלוי כפרופ' בקי. לא נותר לנו אלא לקבוע כי לדעתנו עומד הטיעון של מחייבי פסק שליט על כרעי תרגולות. לא בכדי נזעקה הכנסת כדי לבלום את התוצאות הקשות שלו, ובראשן: עידוד גישוואי תערובת. מדינת ישראל קמה כמדינת יהודים, למען יהודים הגאים ביהדותם. מי שיהדותו היא משא כבד מדי על כתפיו — מסיק את המסקנות האישיות שלו. לא לנו לעזור לו למחוק את סימני ההכרה המובהקים של יהדותנו, שהוכיחו עצמם אלפי שנים.

היותנו עם ה'

הגדול בהם" (ירושלמי, תענית). והשלשלת הזו שעמדה לנו, היא ש-תעמוד לנו ועד אז טוב שנדע את האמת.

הסמכות האלקית

גזע מודרניות — ניתן להביא את אימ-רתו היפה של הלוי, המביעה בצורה הקולעת ביותר את השקפת היהדות ב-עניין הבחירה: "אין העניין האלוקי חל על האיש אלא כפי הודמנותו לו אם מעט מעט ואם הרבה הרבה". משמעות רעיון הבחירה מותנית אחרי הכול לא באיכות מסוימת אלא בזמינותו העצ-מית והחופשית של האדם — אם כפרט ואם כבן האומה — לחיות חיים יהודיים שלמים, זמינות זו היא זכות ולא קניין.

הווג'ס יותר מושפע

מן הדברים האלה אפשר גם להבין מ-דוע איננו יכולים להשלים עם העובדה שקבוצה קטנה של סטודנטים בעלי נטיות שמאלניות מתיימרת לייצג את כלל הס-טודנטים היהודיים בעולם. זה בלתי אפשרי ואיננו משקף את המציאות.

כבר היום מצויה בידי רשימה הכוללת צבור גדול של סטודנטים המודעים עם הארגון. לא הייתי מאמין שבתנועה כה קומפקטית ובעלת מסגרות מסורתיות כה-נועה ציונית תוכל מסגרת צעירה כל כך להתרחב במהירות כזו.

מכיוון שאנו מחייבים את התנועה הציו-נית נעמד על כך שתתקיימה בה בחירות דמוקרטיות ואנו מתכוונים לעמוד לבחירה לקראת הקונגרס הקרוב. כן, למרות שאנו קיימים רק כמחצית השנה אנו עומדים להשתתף בבחירות.

האם אתה מאמין שארגון כל כך צעיר חסר אמצעים ארגוניים וכס-פיים מספיקים יוכל להתמודד עם התנועות המסורתיות הקיימות כבר למעלה מדור?

תסכים אתי שאין שום פגם באידיאליזם, אבל נכון אתה רומז שבהתנדבות אין די כדי לעמוד במשימה נכבדה כל כך. זהו אולי המקום לספר על הפיתויים הקשים אשר אנו עומדים בפניהם יום יום כאשר זרמים שונים בתנועה הציונית מבטיחים לנו אמצעים ארגוניים וכספיים אם נצמד יחד עמם, אם לא יד ביד הרי לפחות ב"קשר עין" הדוק. עד היום עמד הייצר בנסיון, אבל לא הייתי מציע לראשי הת-נועה הציונית להמשיך ולהעמיד אותנו בנסיון, כי המבחן שאנו עומדים היום ב-ש-ערינו מצריך גיוס כל המשאבים ולא נוכל להמשיך ולהיות חובבים ותמימים במקום שבעלי נסיון, כח ארגון, ממון והשפעה עומדים.

תהיה אבודה תהיה השלשלת מונחת עליה. כך אמר הקב"ה: אם אני מניח את בני ישראל, הרי הם אבודים בין האומות, אלא הרי אני משתף שמי ומה שנוגע לשאלה האחרונה, אודה כי מתקשה אני להבין עניין של איכות שונה של הפרט היהודי מן הפרט הגויי, וכי נעלה על דעתנו שדעת ה-תורה מחייבת לגבי רעיון הבחירה מעין מוכנות ביולוגית וכיצא בה, אמנם מת-עוררת האסוציאציה של "העניין האלוקי" שכתנאי הימצאותו בעם מוזכר ב"ה-כוזרי" הגזע. אך כנגד הפירוש המרשיע של תפיסת ריה"ל — המושפע מתורות

(המשך מעמוד 3)

הדתיים, אשר תהיה מסוגלת ליצור כח נגד מפרה לזרמים השמרניים ולעתים גם המאובנים של הקהילה היהודית וליטול חלק במנהיגות המסורה היום בידי מספר מצומ-צם של בעלי חזקה או ממון.

ו) הקמת עתון עולמי אשר יצא בתחילה כדו-שבועון, במטרה להפכו לשבועון, ויר-פנה לסטודנטים ולאניטלסטואלים היהודיים בכל רחבי העולם, יהיה גשר של קבע בין ישראל ליהדות התפוצה ובין יהדות זו בינה לבין עצמה ויעורר את הבעיות הא-מיתיות שאין מעיזים עדיין להעלותם בגלוי על דפי הכתב ולהפוך את הנהר התת-קרקעי למעיין פורץ מעל פני האדמה.

אני מאמין בתנועת הציונות

האם בכוונתכם למצוא דרך להשתלב בתנועה הציונית; מה לדעתך בכוחו של הארגון לתרום לתנועה זו?

אל תקווה לשמוע ממני התקפה על ה-תנועה הציונית. רגילים היום בארץ, בעק-בות הפוזות שהציגו אנשי הווג'ס בקונגרס הציוני האחרון, לזהות כל סטודנט עם המרדן הכרוני השולל את הכל. צר לי לאכ-זב את ה"מאמינים-הכופרים"; אני מאמין בתנועה הציונית ואינני מתבייש להודות בכך. אין שום תחליף למסגרת אשר כבר הוכיחה את עצמה. בזאת לא אמרתי שאני סומך את שתי ידי על המצב הקיים. בשום פנים, לא. אנחנו בארגון סבורים כי הת-נועה הציונית פתוחה פחות מדי לרחשים הנשמעים היום בעולם היהודי ובעיקר בדור הצעיר, שהוא הפוטנציאל האמיתי, ולמעשה ההווה והעתיד של התנועה הציו-נית.

By S. ARBEL

The year is 1984 and 14 years have gone by since Israel's Supreme Court first set aside Halakha as the official standard for determining Jewish nationality.

While the government continued to accept as Jewish nationals only persons who were converts to Judaism or who were born of Jewish mothers, a law was passed granting automatic Israeli citizenship to all members of an immigrant family in which at least one spouse is Jewish. The law had far-reaching effects, as Israelis and Jews the world over were soon to find out.

In 1972, the Supreme Court set down a decree establishing civil courts for divorce and marriage. Such courts had authority to pass judgement on any legal Israeli citizen. Not surprisingly, the Rabbinate refused to recognize the authority of the civil courts. Nothing much came of this until the latter half of 1973.

In that year, Shlomo and Sara Mayers applied for a divorce at the Civil Court of Tel-Aviv. The Rabbinate argued that since the Mayers had been married in a religious ceremony in January 1970, only the Rabbinate had the legal power to grant them a divorce. For a while it looked as though the Rabbinate was aiming at a compromise solution. Under this plan, only Jews married in a civil ceremony could be divorced by a civil court; Jews married in a religious ceremony could be divorced only by the Rabbinate. Many Israelis approved of this approach as being a

logical way to solve a very delicate and tender issue.

The Supreme Court, however, surprised everyone by reaffirming its previous decision of 1970 in stating that the civil courts had equal jurisdiction over both religious and civil marriages. It thus put its seal of approval to the Tel-Aviv Civil Court's decision to grant the Mayers a divorce. Mayers' first son, Isaac, was awarded to his wife, Sara. The Rabbinate, as everyone expected, refused to recognize the divorce.

Shlomo Mayers remarried in a civil ceremony in 1974. His second wife, Hagar, had been divorced from her first husband in a civil ceremony. The Rabbinate refused to recognize this second marriage, but no one paid much attention. The Ministry of the Interior recognized all decisions passed down by the civil courts and the power of the Rabbinate was fading fast.

to explain how a nine-year-old boy could be guilty of anything deserving of death. They declared that the State of Israel had ceased to fulfill God's wishes and must therefore be punished.

Bombs exploded in a number of government offices, killing and maiming several innocent bystanders. The police uncovered evidence that a group of religious fanatics was responsible. The public's reaction was immediate. Fullscale rioting broke out across the country and it took the army several days to restore order. The situation remained explosive for many years to come.

Another issue which relit the powderkeg was that of Yosef Razieli and his family. Razieli was born Jewish and spent his childhood in France. He married a Catholic woman who never bothered converting to Judaism. When Yosef arrived in Israel with his family in 1976, he

More days passed before the Rabbinate explained its move: "The quicker these pseudo-Jews become 100% Christians, the better it will be for the purity of the Jewish Race" both chief rabbis stated. With this announcement, the Rabbinate began to actively encourage Father Razieli's conversion program. There were many indications that the Rabbinate had undertaken this move in revenge for the Mayers Case.

The internal security situation had also taken an unexpected and dangerous turn. It was revealed that the Iraqi chief rabbi had been forced to issue fake conversion certificates to Arab agents. These agents then entered Israel from neutral countries demanding Israeli citizenship. The Israeli Security Services reacted quickly in rounding up the Arab agents, but the threat remained.

The Knesset met to discuss the situation and arrived at two

WHO ISN'T A JEW?

In 1975, Mayers' second wife gave birth to a son, Esau. The Rabbinate declared that it still recognized Mayers' first marriage. As a result, Esau must be considered a bastard. Although the religious parties raised quite a controversy in the Knesset, Mayers and his son were safe. There wasn't much the Rabbinate could do — not until Mayers died.

This unfortunate event occurred in 1983 when Shlomo and Hagar Mayers died in a car accident. From the time of his second marriage until the time of his death, Shlomo Mayers had accumulated quite a fortune. His first wife, Sara, claimed that this inheritance belonged to his first son, Isaac. The guardians of Mayers' second son, Esau, naturally wanted the money for themselves. The Rabbinate, still recognizing Mayers' first marriage, did everything possible to see to it that the inheritance passed to Isaac.

An attempt to have the issue decided in a rabbinical court failed when Esau's guardians successfully argued that since the marriage was the fruit of a civil ceremony, only the civil courts could decide on the issue.

In a memorable decision, the Tel-Aviv Civil Court sought to attain a compromise solution by dividing the inheritance between both sons. Angered, religious zealots caused riots in all of Israel's main cities. "There are no compromises in the eyes of the Lord!" cried one of them in a rally in Jerusalem.

Several attempts were made on Esau's life. The zealots failed

requested and was granted Israeli citizenship for all his family. His 18-year-old son, Nathaniel, served in the Israeli army. Nathaniel returned to France in 1980 and it was there that he became an ordained Catholic priest. While in Israel, he had never bothered becoming a Jew.

He returned to Israel in the latter half of 1983 and promptly began an ambitious program of converting all the Jews who were Jews by citizenship but not by religion. There was a sharp outcry in all the newspapers, but the Rabbinate remained strangely silent. Finally, after long weeks of silence, the Rabbinate announced its position: It was in favor of Father Nathaniel Razieli's conversion program!

Needless to say, this shook the very roots of the country. Even those who had never paid much attention to the Rabbinate were shocked.

laws designed to do away with the tumult of the past years. One law stated that Israeli citizenship would be granted automatically only to those Jews who are Jews according to the definition set down in the Halakha.

The second law stated that any person, regardless of his religion,

could apply for Israeli citizenship provided that he or she had resided in the country for a period of not less than 5 years. This application could be denied if the Ministry of the Interior felt that the applicant was not of sufficiently sound moral character to be of benefit to the country. A second-class type of citizenship was established for Arabs living in the occupied territories permitting them to vote in local elections but not in national ones.

While this did not please everyone, it preserved the status and unity of the Jewish religion in Israel.

SCHICK: THE KRONA EDGE

By J. WEINSTEIN

On one Tuesday evening late in October, Professor Marvin Schick conducted his first class of the term. The political science professor got off to a late start due to the role he played in the mayoralty election of 1970 in New York City.

Before going further let us first answer the question of who is Marvin Schick. While attending the Rabbi Jacob Joseph Yeshiva and Brooklyn College Marvin Schick received his ordination and his B.A. degree simultaneously. He continued his studies at New York University and was granted a doctorate degree in Political Science.

The professor's social involvement in the religious community led to the establishment of the Association of Religious Jewish Scientists and Lawyers. This organization has been instrumental in attaining federal aid for parochial schools and has legally helped to do away with employers' discrimination against hiring Sabbath observing Jews. It may be noted that Professor Schick has been one of the few political scientists ever to write a brief for the Supreme Court in reference to federal aid to yeshivot.

The religious arena has not been the only place where the professor has been active. In 1966 Schick worked for John V. Lindsay in his successful campaign for the mayoralty of New York City. Citing his helpfulness the incumbent mayor hired him again to work in the 1969 campaign.

With much effort the professor was able to show the dissatisfied Jewish community that although Lindsay had not been the best mayor the city ever had he was still the best qualified among the candidates running.

With Lindsay's victory Schick was appointed Assistant to the Mayor in Jewish Affairs. Schick's plans for the coming year were slightly altered, his original plan of teaching a full year at Bar-Ilan was to be cut down to five months.

Professor David Vital, head of the Political Studies Department, introduced the new professor to his class stressing the point that Professor Schick would conduct his lectures in English and that the course would only carry two credits instead of the original four.

To the students this came as quite a surprise. Firstly, there were some students who needed the extra two credits to graduate. Secondly, the Israeli students were very unhappy to hear that

they would have to listen to the lectures in a foreign language. Professor Vital made arrangements for the two extra credits for those students concerned, but nothing could be done about the language difficulty. Fears of not understanding the lectures were quickly dispelled after the first five minutes by the clear and pleasant way the professor delivered his material. With his dramatic interpretation of American government, Marvin Schick cast a new light on the subject, and in many student's minds created a totally different picture of the American government.

After the first few lectures students began to realize that Marvin Schick was no ordinary pro-

Professor Marvin Schick

fessor; rather, a person totally involved in his work. Never before had students seen

mented, "this serves as a warning to the incumbent mayor that the 1970 administration will have to be better than the last... I hope that the mayor will turn New York City into a better place to live in."

The next question asked was "Is New York City governable? If so is it best in its present state or would decentralization be a step toward better government?"

Schick remarked, "New York City is a hard place for any mayor to succeed and Lindsay knows it. The only thing that will be decentralized will be education and this a turn for the better."

When asked to point out the past achievements of the 1966 Lindsay administration Professor Schick called attention to the fact that Lindsay prevented summer riots from plaguing the city by establishing close contact with the Negro and Puerto Rican communities involved.

Having lost the mayoralty primary to Republican candidate Marchi, what is Lindsay's relationship with the Republican Party?

"Technically Lindsay is a Republican, but he is going to support the best men and this could mean a move to the Democratic Party." As far as his relationship with the Nixon administration, "relations aren't bad and President Nixon realizes the tough job that the New York City mayor is faced with."

"Is John V. Lindsay a possib-

Schick replied, "the demands of the students are crazy and not worth very much. I see the student unrest in America as a passing fad and nothing more. As for violence, it seems nowadays people are having a love-affair with weapons, especially the police. There can be no way to justify the manner in which the police have handled student unrest."

"With crime in New York at a peak, Rabbi Kahane's answer to crime against Jews is the Jewish Defense League. Is this a solution?"

Schick commented "After the churbun the fools became the prophets. If the Jewish Defense League thinks that they are defending anyone they're mistaken. I am extremely not satisfied with Rabbi Kahane's League, its just an excuse for violence!"

Our interview then turned from America to Israel. The students "here are older and of a weaker caliber. The American student has a far better background. In America students work hard at being students; in Israel students have to worry about supporting a family first and their studies second." He went on to say, "the Israeli students seem bright and intellectually they are eager to acquire knowledge — with the least possible effort."

"In Israel, the press plays up all the Negro riots and tries to portray America as a violent racist country. Is this really true, Professor Schick?"

"The Negro problem is by no means as bad as the Israeli press pictures it to be. Jews in America lead perfectly normal lives and are not under constant fear.

"Students here are older and of a weaker caliber"

such a dramatic display in a classroom. Whether it be tearing up the American Constitution or falling to the floor or taking away the pens of his "secretaries" as he called them, Professor Schick went to extremes to get his point across to his students. For many native Israelis such theatrics seemed out of place, for they have been used to the orthodox European method of education. Usually, a lecturer will dictate from his notes for one and a half hours and then depart.

Mayor Lindsay received only forty percent of the vote. Due to the appearance of several candidates the mayor's major opponents suffered and Lindsay was afforded the victory. When asked exactly what this forty percent meant, Professor Schick com-

le presidential candidate for the 1972 election?

"I don't see how he can run for the presidency, but there are people who would like to see him do just that."

When asked if President Nixon's Southern strategy plan will be successful the professor offered the following comment. "Southern strategy might work for a certain amount of time and Nixon might be politically successful but he will not bring the people together." As for involvement abroad, "President Nixon wants to end political involvement abroad, but he is moving very slowly."

American college campuses have been troubled with student violence and unrest. "How do you view the situation, Professor? Will the situation worsen?"

It is true that there are problems in certain sections of the cities but these are only temporary and will be solved in the future."

Professor Schick added "The Israelis have committed a moral wrong in judging other people. What right do they have to pass judgement on fellow Jews, saying one is bad because he lives in America. Whether a Jew lives in America or Israel this is by no means a yardstick to measure his being right or wrong. The decision is left up to the individual and he, and he alone must decide where to live his life."

The professor's unconventional classroom behavior and his methods of teaching will probably be topics of discussion among students for many years to come at Bar-Ilan.

(continued from page 1)

politik is useful for the battlefield but must leave the society as did Cincinnatus after the bridge was protected. In fact, the very protection of the bridge became quite useless in Rome when the act failed to have relevance to the reason for its defense.

What is a Jew? What is he fighting for? Why does he exist? Where does he come from and where is he going? It seems that Shalit's children served a tremendous purpose in catalysing the absence of direction in Israeli life at the present. They serve to point out the reasons for a lack of purpose in the average Israeli's life. Shalit's children serve the purpose of showing Israelis that peace, if and when it will come, will create an impossible set of social conditions that is already now evident, as a result of the absence of a national identity. If all Israel is ready to fight for is its existence, it may well not even succeed in fighting for that.

The time has come for a renaissance of the connection between Jewish man and his past and the definition of those principles in terms of his future. It is truly sad, that the religious parties in the State of Israel have abdicated their position in this battle for man's identity, in espousing either platforms of non-intervention in Israeli life, or in a maintenance of the status-quo (which declares on its face an admission of defeat in its objectives in a fast moving practical society traveling at breakneck speed towards technological expansion and social fragmentation).

If Shalit's children are what Israel is all about then America does it better. If the ill-advised liberal descriptions of soft headed national leaders are all this place has to offer, the youth will find far more solace in its identity-less lives in the America of non-duty ridden hard goods for every whim.

The worldly society Israel has to offer is no lure. Soft toilet paper is still expensive and sinks are still made primitively so that water splashes all over you when you wash up. If Israel doesn't get with it fast it will be without it.

The lure of this levantine garden had better be a return to the spirit and quickly. The objectives of Israeli life had better be Jewish. The American syndrome of pluralism is quickly sounding its own death knell, this is not the time to emulate it.

Israel is a "Jewish" state and the sooner it starts itself on a course of introspective behaviour

By STEVE AMSTER

Hippie: (Encountering customs official upon arriving at Lydda International Airport.)

"I've got nothing to declare but love for mankind."

Customs official: (After glancing at hippie who is wearing an Arab kefiya headdress over his long black hair.)

"Are you a returning Arab resident of the West Bank?"

Hippie: "Man, do I look like an Arab to you? Can't ya see I'm a natural-born American? I was born so natural that my parents didn't even bother to get married!"

Customs Official: "Let me see your passport, please."

Hippie: "Here ya go." (Hands official his passport...) "Don't pay any attention to that envelope stuck in the back pages. I was saving the ashes of my draft card for burial in the Promised Land."

Customs Official: (Glancing at passport photo of well-groomed gentleman in suit.)

"Is this you?" (With expression of extreme surprise.)

Hippie: "Can it be any other?"

Customs Official: "It's hard to believe." (Stamps passport with entry visa.)

Hippi: "Stamp it LOVE. That's the only thing that matters in this world."

Customs Official: (Hands passport back to hippie.) "We hope you enjoy your stay in Israel. You will find a bus just outside the exit on your right to take you to your hotel."

Hippie: "Hotel? Thanks for the invitation, but I'd rather go native and sleep in one of those refugee camps."

the better chance it has for giving some meaning to what it is fighting for. Shalit's children should be allowed to vote, but they are no more Jews than I am black than Stokely Carmichael the white man he secretly dreams of becoming.

Once this Jewishness is defined in terms clearly understood to be those that always have been, the people may once more understand clearly why they are fighting and what they wish to do when the fighting is over.

Israel is a Jewish state. It is fought as such. Its people always have been fought as such. We may as well know why. We are all connected by our past, it is imperative that we find that connection for the future.

"The end of the Jewish people?"

A Hippie in the Promised Land

(He goes outside and tries to stop an Arab riding on a mule-drawn cart and attempts to communicate with him, but the Arab doesn't understand English and continues riding on by. The hippie next stops an Israeli passer-by.)

"Excuse me, sir."

Israeli: "Why? What did you do?"

Hippie: "Nothing. I just wanted to know if you would be so kind as to direct me to the nearest refugee camp."

Israeli: (Stares at hippie for

for the upkeep of all these refugees?"

Hippie: "The UN, of course. They're always ready to help out loveable refugees."

Israeli: "And where is the UN going to get the money to help out these loveable Arabs of yours?"

Hippie: "From the United States, where else? The State Department is always eager to help out the Arabs and it's the State Department which determines American Middle East policy."

Israeli: "And what's going to

some time, but does not answer.)

Hippie: "You do know more English than that, don't you?"

Israeli: "Yes, it's just that I found it strange that you speak English with such a strong American accent. I've never seen an American Arab before. I thought they just had Indians."

Hippie: "We do, but it's more stylish to be an Arab refugee these days. Where else can you get a free hand-out for the rest of your life?"

Israeli: "But haven't you ever thought of working for a living instead of being a burden on society?"

Hippie: "Society is sick. These Arab refugees have the right idea. Just think what a groovy place the Middle East would be if everybody was a refugee."

Israeli: "I'd rather not. The place is in a bad enough mess as it is."

Hippie: "But that's just it. Think how many people are starving for lack of food. They are left with no other alternative but to make war in the hope they may be able to kill enough to make a living. If everyone was a refugee, then there'd be no such problem. Everybody would be able to live a life of ease, and isn't that the whole idea behind progress?"

Israeli: "And would you mind telling me who is going to pay

happen to us?"

Hippie: "Why, you'll also be refugees. I'm sure the British Navy would be happy to volunteer to ship you all to refugee camps in Uganda. You would no longer have to fight for your survival and would at last have the peace and security you desire. The Arabs would also be happy and the Middle East crises would be solved."

Israeli: "I think I like things the way they are."

Hippie: "But there aren't enough refugees."

Israeli: "We can always arrange to have another war."

Hippie: "Now there's an idea! You Israelis excel in that field. The Six-Day War was just about the greatest Happening, ever."

Israeli: "Yeah, we had ourselves a blast. The trouble was, we got poor reviews in the Arab press. The Arab critics called it a bomb."

Hippie: "That's because you didn't produce enough refugees. There are still some Arabs who have to work for a living."

Israeli: "We can always remedy the situation next time — which may come soon."

Hippie: "I wish you luck. It's been nice talking to you. Things are sure beginning to look promising in the Promised Land."

(Walks down the street, blessing every refugee in sight.)

BAT-KOL

THE CONNECTION

By ISRAEL SINGER

The existence of Shalit's children have mirrored a decline in the potential possibilities God may have as a force in the nation of His choice.

When in the course of Jewish history the idea of a Jew changes in the minds of five out of nine Supreme Justices, there must be some sociological factor extant in the social environment preceeding that fact that gave these men the legitimate capacity to alter that which has been for so long an accepted, if not acceptable, notion of Jewish identity.

The tenor of the times are usually preparatory to decisions of high courts and legislative assemblies. In the United States, *Brown vs the Board of Education of Topeka*, reflected, rather than acted, as a catalyst of the emergence of blacks in America. The various cases guaranteeing rights of the individual in the realms of free press, speech, and the protection against illegal search and seizure were descriptions of a changing social environment rather than logical imperatives for a nation to follow. Had they been merely the latter, their success would have been as limited as the Civil War amendments and the reconstruction legislation of a hundred years guaranteeing the same rights to the very same minority.

Frightening as it may seem to some men-adhering to the conviction that a Jew is something very specific, defined by centuries of law and experiences that shape that law- the Jew, in the holistic interpretation of the Supreme Court of the State of Israel, is something quite different.

Regardless of the technicalities in which the five judges that found for Shalit, couched their various decisions it remained clear that a shared past, both genetic and 'historical-cultural,' has been discarded in favor of a brand of cynical realism that seems to pervade the very being of the mainstream of Israeli life.

When Berenson comes to a conclusion he does so as a bright man with *Anschaung* of the milieu he writes in. He does so with the help of his brother judges in the hope of creating in Israel the liberal pluralistic nation, based on a heritage of laws very reminiscent of the Warren Court in America. And he is

proclaiming throughout the land the legal dicta he feels already exist informally, if only in an incubatory stage, in that society for which he writes.

To a certain extent he is right in the judgement he makes. He may be far more astute in his assesment of the national opinion than Justice Silberg who writes in the immeasurably beautiful tradition of Jewish culture. Silberg represents yesterday when Shalit's children were not Jewish and Berenson represents the tomorrow when it seems they will be, and the today of their becoming

In reading these decisions I see all of what has gone wrong in Israel. When in the period of the Judges the Jewish people asked for a king "like all the nations", they at once received that king and the critical admonition

CONNECTION

of God. The empire was condemned to failure from its inception.

I do not write in the spirit of Cassandra or in the ways of the mendicant admonitors. I write in the analytic tradition of history to avoid a repetition of learned experiences. This essay is not directed at five Brother Judges who rightfully think they tell it as it is or shortly will be. This piece is directed at those who are responsible for having made it thus.

Israel is a nation founded on a revolutionary principle. Uri Avneri is right, when he claims, that if ever a state represented a group of people who arrived at a place with avowed interest to change a way of life as they knew it before, it was the pioneers of the state Israel. The kibbutznik revolted, and in that re-

volution he saw his success. The pioneers rejected the professions, the language and the way of life of the Europe the left behind. In that change they saw their success.

Yet as revolutionary as they were, their success lay not in change alone. The land they bought was acquired with funds from Jews in the diaspora. The guns they defended that land with were from the same quarters. The hope for continued success with those who have not yet reached the borders of Israel from the diaspora.

Israel at best would be a tenuous outpost of western secularism in a strange environment would it not have a connection with world Jewry. That connection exists not merely in the respect and awe distant acquaintances have for physical strength and administrative capacity. The Ibos would have fared better in Biafra had this been the case.

The Jewish concept of the *Klal Yisroel* is something that Hans Kohn would find hard to explain in his analysis of nationalism. It is one of those indestructable

western countries they live in.

The new left is castigating Israel not because it fights for life and nothing else. States oriented to the western libertarian schemes are doomed in the eyes of the young, because youth seek ends in an attempt to connect themselves with things eternal. Israel is fast losing its lure because its ideals have become in defined as means. In seeking identity man requires more than liberal guarantees of the good

ISRAEL SINGER

life. At best, it breeds nihilism.

The connection with the past was aroused in the Six Day War. The exploitation of that connection was offered to the State of Israel. The state demurred. It chose as a model the demoralized nihilism of the one dimensional society that is now failing in America. It chose to excel in things, and to reject theory. It chose to deal in means when it could make those means part of a theoretical end.

The most sorry aspect of all this is that the conditions were ripe, the ends were there, the goals lay at the Wailing Wall to be picked up for the asking. Kibbutzim discussed Masoret, people believed in divine intervention; the Histadrut countered with measures to halt inflation.

Secretly snickering tour guides alluded to miracles of a day gone by once more reenacted. The tourists were impressed, and yet went home. Few came to live, others vaguely contemplate it. But the vast numbers sit back in the West, and at best give only money.

Jewish youths are not responding to the calls for Aliyah with anywhere the same vigor as they are against the war in Viet-Nam. Peace sounds like an eternal ideal.

Israel's success was a temporary lure. Israel has lost its connection with the eternal. In this loss may well travel a far greater set of consequences for the future.

The realism of Israeli Macht-

(continued on page 2)

